

ENTERED AS SECOND CLASS MAIL MATTER AT THE POST-OFFICE AT SHENANDOAH, PA.

The Lithuanian Weekly
Garsas Amerikos Lietuviu.
 THE VOICE OF AMERICA'S LITHUANIANS
 PUBLISHED EVERY SATURDAY
 AT
 105 E. Lloyd Str., Shenandoah, Pa.
 &
 1012 Carson Str., Pittsburgh, Pa.
 V. J. STAGARAS
 RESPONSIBLE EDITOR.
 Translating & Job work in english, lithuanian and polish languages done at reasonable prices.
Garsas Amerikos Lietuviu
 Iszeina kas subata.
 105 E. Lloyd str. Shenandoah, Pa.
Kasztuoja
 Ant visų metų..... 1.20 c.
 „pusės metų..... 60c.
 „3 mėnesių..... 30c.
 Shenandoah'e skaitytojai gali gauti GARSĄ užsimokėdami po 10c kas mėnuo
 In užmarg su pristatymu iki Maskolų rubežiu..... 4 markės.
 Pinigus reikia slūsti registravotoje gramatoje arba per „money order“. Sluenciant nedaugiau kaip 60c., galima prisijūti pachtavoms markėms po 1c.

Korespondencijos, visi rankraščiai ir pinigai turi būti siunčiami ant šio antraszo:

Garsas Publishing Co.
Shenandoah, Pa.

Kadagi nekurię mus draugai skundesi, jog jie ir ju pazystani negalint atrasti puslapiu Liet. Knin-gyno, kaip iki sziol buvo iszdavinetas, tai dabar meginame juos uzganedinti leisdami L. Kningyna tokioje formoje, kad negalima bus suklysti bejieszkant tolesnes tansos skaitymo. Po-draug padidine ir Garsa, kurs dabar tu-res 8 puslapius. Ti-kedamiesi, jog skaitytojai supras mus pa-siszventima del ju, liekame

su guodone
Iszdavejyste.

FRANCUZIJA.

Isz Paryžiaus parcina zinia, kad Aprikoj, apskritij Kongo, vietiniai gyventojai iszpjove daug prancuziskų kareiviu. Tie kareiviai buvo isziusti nu-baust gyventojus uz užpuolimą ant paczinto garlaivio „Eclair-re“, bet juos iszneziņu apsu-po gyventojai, vienus iszpjo-vė, kitus suzeide ir tik nedau-gelis pabego.

ISPANIJA.

Madrid'e sustraikavo duon-kepi ir visam mieste sunku gauti duonos. Valdžia iszsiun-tė į duonkepes kareivius, kad tie priverstų duonkepius kepti drona.

Casarets sudrutina skily, inkstus ir žarnas. Niekad neapsipina nei skaudulų nepadaro. 10c.

Zinios isz Amerikos.

A. a. Henry George.

29 d. Spaliu m., 4val 44min. isz ryto numirė New Yorke Henry George, kandidatas ant majoro isz „sidabrinų“ demokratų pusės. Dar isz vakaro turėjo kelias kalbas ir sugrįžęs į hotelį Union Square skundėsi pacziai, kad yra nuilęs, 4 valandą atsikėlė ir sakėsi, kad jam negerai. Tuojaus paszaukė daktarus, bet kol tie atėjo, jau bu-vo per vėlu.

A. a. Henry George perėjo viso-kias kalėnas savo gyvenime. Už-gimė Philadelphiaj 1839 metuose, mokinosi žemesnėse ir vidutinėse mokslo mokyklėse. Pastojo prekėju, paskui buvo juriniku, o ant galo zeceriu. Toliaus pastojo reporteriu, o paskui ir redaktorium laik-raszczių: „San Frangeisco Post“ ir „Post“ 1880m, nuvažiauo į New Yorką, isz ten į Angliją ir Irlandi-ją, kur dūsyk jį suaresztavojo, bet tuojaus paleido 1886m. stoji kaipo kandidatas ant miesto bulmistro isz pusės „United Labor“ partijos, vienok nelaimėjo.

Labjausiai pagarsėjo jisai savo ekonomiszka valstijiszka isz veika-lais.

Explozija.

Ties Evansville, Ind. truko ga-rinis katilas vrie imancijos isz upės dugno smiltis maszinos. Penki darbininkai yra suzeisti, o vienas užmuzstas. Užmuzstoto kuną eks-pliozijos syla įmetė į upę Ohio, isz kur jo iki sziol negali iszinti.

Nelaimė ant geležinkelio.

Ties Port Wayne, Ind., 29 d. Spal. atsitiko nelaimė ant geležin-kelio Erie & Western. Trukis (treinas) su visu smarkumu įšle-kęs nuszoko nuo rėlių. Maszinis-tas Kelly yra sunkiai yra suzeistas gal turės numirti. Paszazieriai vi-si liko sveiki, nes tik lokomotyvas su expresiniu vagonu nukrito nuo anguzto pylimo, o kiti visi vago-nai liko ant kelio.

Paskutiniai rinkimai.

Perietą utarniką, 2 d. Lap-kriczio buvo rinkimai keliose valstijose ant įvairių urėdnikų. Didžiausios svarbos rinkimai buvo valstijose New York'o, Ohio ir Maryland'o. New York'e, kur pernai republko-nai gavo virszų ant demokra-tų beveik 300,000 balsų, szj-met jie sumuzsti suvirsz 100 tukstanczių balsų. Ir kitose valstijose (pav. New Jersey) ukėnai parodė savo nekantan-tumą isz republikonų valdzios balsuodami uz demokratas.

Ohio valstijoje, isz kar pa-cina prezidentas McKinley ir garsus jo bosas Mark Hanna, rinkimai buvo gana karsztii. Visuomenė pakilo priesz bosą Hanną ir nors pats presiden-tas su savo pirmu ministeriu (secretary of state) parvažiauo gelbėt savo bosu reikalą, iki sziol (czitvergui) nėra tikros žinios, ar laimėjo jų numyle-tas.

Reikia tikėti, jog 1900 m. demokratai su savo prakilnum vadu p. W. Bryan'u laimes ant naudos visuomenės.

New York'e, kuris kaip ži-noma mus skaitytojams, nuo Naujų Metų bus sujungtas su Brooklynu ir kitais priemies-cziais ir turės su virszum 3 mi-lijonus gyventojų, szjmet bu-vo rinkimai pirmo majoro. Viens isz kandidatų, garsus Henry George, kurs smarkiai kariaudamas priesz politiszkus kariaudamas priesz politiszkus bosus buvo igijęs labai daug

pasekėjų, kelioms dienoms priesz rinkimus pasimirė uma smerczia. Isz jo smerties la-bai pasinaudojo garsi New York'o politiszka orgnizacija Tommany Hall, kurios kandi-datas ir buvo iszrinktas ant pirmo didesniojo New York'o majoro.

Didesniojo New York'o ma-joras gaus algos \$ 15,000 ir turės po savim 35,000 įvairių urėdnikų, isz kurių daugelį už-imanczių svarbesnes vietas pats paskirs. Tiems visiems urėdnikams miestas iszmokės kas mets 29,381,809 dole-rius algos. Taigi D. New York'o majoras po Suvienytų Valstijų prezidentui turės įtek-mingiausią ir svarbiausią urė-dą visose Suvienytose Valsti-jose. Reikia zinoti, kad Su-vienytų Valstijų armijoje yra tik 25,000 žmonių; D. New York'o majoras turės po savo komanda visad 35,000 urėdnik-ų, kaip jau pasakytą.

Nedyvai už tat, kad priesz rinkimus New York'e ėjo smarki karė ant žodzių, net penki kandidatai „runijo“ ant majoro.

Diena paminėjimo mūs, garbaus rasztiniko S. Daukanto.

Minersville, Pa., 24 dieną Spalio 1897 m., tapo iszkilmingai apvaik-szta gimimo diena, garbingo mūs rasztiniko Simono Daukanto.

Per rupestingumą tulų ypatų, tapo papuoszta salė ant minėtos dienos su paveikslais Kražių sker-dynes, ir D. K. Gedemiao. Pa-veikslas mūs garbingo rasztiniko buvo papuosztas su vainiku, kurį garbės verta lietuvaitė parengė. Ant salės susirinko žmonės 2trą adyną po pietų. Susirinkus visuomenė, T. Astramskas paaiszino keliais žodžiais, del ko yra užkviesti susirinkusieji? Toliaus pavedė visuomeni iszrinktį virsziką del vedimo tvarkos, o sekretorių del užrasyzo svarbesnių kalbų.

Virszinikas tapo iszrinktas Ka-zys Draugelis, o sekretorius J. Ra-nanauckas.

Potam virszinikas užprasžė do-riai apseit susirinkusius, ir trumpa kalba, atidarydamas susirinkimą, užprasžė Tamą Astramską pakal-bėt szį tą.

Ant praszyzo, virsziniko p. T. Astramskas pradziųj savo kalbos paaiszino, kad ta diena neyra diena gimimo Daukanto, bet kad ta diena papuola dirbamose dienose, užtaigi paskirta szventą dieną, kad nereiktų sugaisztį darbą.

Potam kalbėjo kaip mes esam iszsiszkirstę po dvgalviu ir juodu-ju areliu ir po visas szalis visose svetimos žemėse, kaip pauksz-te-liai, iszvaikyti isz tėvynės. Taigi ir į szią Amerikos žemę daugumas yr susirinkę, kur galim be perse-kiojimą zandarų liuosai pasikalbėti

Po tam nurodė Simono Daukan-to pasiszventimą del tėvynės, ir kaip prisikalbino sau draug isz-vien dirbti, tai yra vyskupą M. Volonceauską ir ką szndien matome isz jų darbų. Perkalbėjo visą darbavimą Daukanto ant tėvynės dirvos ir užbaigė apie jo mirį, ir pastatymų akmeninio pa-minklo ant jo kapo, su lietuvisz-ku parazu, per storonę kun. Val-szvilos.

Taip-gi prisartino savo kalboj ir prie szios szalies dvgalvių are-lių, tai yra kapitalistų, kurie taip-rių gėdaug skiriasi nuo Rosijos Ca-ro, vien tik tuomi, kad neiszplėszia nekaltos įtalpos kniguocių isz mūs rankų.

Bet kaip Caras su savo krauja-geriais iszskerdė Kražiecius už jų

tikrą tiesą, taip ir kraujagerys Martynas, su savo gauja valkatų, iszžudė Hazletoniecius, jieszkan-czius kasnelio duonos, o neturin-czius jokios kaltės.

Ant galo baigdamas savo kalbą, iszšitarė apie senumą lietuviszkos kalbos ir kad universitetuos yra ji tyjinėjama, kaip seniausia ir gra-žiausia, o tik pas prastus artojus yra užsilaikius iki sziam laikui. Taigi ir mes turim ją brangit, kai-po savo motinė, o neniekind! Nes jeigu mes paniekisim, tai mus sve-tintaucziai paniekis.

Ir iszštarė nuoszirdziai aczių susi-rinkusiems, ką teikėsi atydziai pa-klusyt.

Potam kalbėjo K. Draugelis kas link Daukanto darbo ant tėvynės dirvos. Bet daugias kalbėjo apie gerumą, ir geriausią darbą, Vysk. M. Volonceausko. Nesą jis, atė-mus lietuviams spaudą, o brukant gudiszkos raidėms maldakniges, mokino žmones, kad jų neimtų nė į rankas. Ir tik tokiu budu sulai-kė lietuvius nuo priėmimo gudisz-ko „alfabeto“ lietuviszkoj kalboj.

Potam prisartino prie szios sza-lies lietuvių iszmėtinėdamas jau-nuomeni už pesztynes, kurios la-bai žemina mūs tautą svetintau-czių akyse. Taipgi, kad labai ma-žai atkreipia atydą ant savo padėji-mo szioj szalij, politiszkuose rei-kaluose, t. y. nesirupina pastot ukėkais szios valnos žemės.

Taipgi priminė, kad per atszali-mą nuo tikėjimo, daug nedorybių dygsta, nuo kurių bažnyczia apser-gėtų, ir bažnyczios klausant, daug laimingesniais pastotų.

Ant galo iszšitarė kas link mūs tautos szioj szalij, kad ji turėsiant pranykti, jeigu iszeivystė isz tėvy-nės sūsmajis. Tai ilgiasiai, kad užsilaikys 50 metų ir turės prapult svetintauczzių vilnyse.*

Tais žodžiais užbaigė savo kalbą, iszšardamas nuoszirdziai aczių klausytojams.

Sekr. J. Ramanauckas, Po kalbų virszinikas už-klausė, ar but reikalinga padaryti kolekta per Minersvilles lietuvius del paszelpos Hazletoniecių nasz-lėms ir naszlaicziams.

Vienbalsiai visi ant to pristojo, kad nepasilikit užpakalij kitų mies-tų lietuvių. Ir tapo iszrinktas ko-mitetas dyl to dalyko isz skanczių ypatų:

Jonas Kaminskas kasierius,
 Jurgis Merkevicius sek.
 T. Astramskas,
 V. Marzas,
 Pr. Ambrazavicius,
 V. Ramanauckas,
 L. Jusaitis ir
 Ant. Glinskas

Pinigai surinkti, kas vakaras tu-ri but atnesztį pas kasierių, o jis priėms pinigus, turi iszduoti kvit-ą, kurią nunesz pas sekretorių drauge su vardais aukavusių ir įtraukt į knigas.

Kolekta bus daroma per visą mėnesį.

Su guodone
 Juozas Ramanauckas,
 Box 181 P. O.
 Minersville, Pa.

* Jei jau nebutų vilties, kad lietuvys-tė užsilaikys ir Amerikoje, tai kam da-butų dirbti lietuviams? Bet mes tikimės, kad Amerikoje lietuviai yra ir pasilikę lietuviais, delto norime turēt viską savo lietuviszka: moksloines, bažnyczias, kni-gas, laikraszczius, abelnei visą savo liet. raszliavą, ir savo gerą lietuviszka vardą, Nepražus lietuviai! (R. E. D.)

ZINIA DEL SALIUNIK U IR SZTORNIKU.

Moteriszkių drapanų storas No 205 E. Centre str.

Pirkit sigarus ir sigaretus nuo Juozo A. Mandour didžiausio ir pigiausio kupeziaus višame paviete. Jis pardavinėja taipogi daug įvai-rių gražių mažmožių; parduoda vis-ką už 20 procentų pigiaus nei liti. Jei netiki, tai pamėgik duot jam orderį. Jo krautovė yra 211 E. Centre str. Shenndoah, Pa.

XII Susiv. Seimas Philadelphia, Pa.

Rezoliucijos 12-to „Sislyvienjimo Liet. Amerikoje“ Seimo, laikyto 19 ir 20 Spaliu, 1897m.

Kadagi 10 d. Rugsėjo, 1897m Luzernės pavieto sze-ri-fas Martin'as ir jo pagelbinį-kai nemilaszirdingai suszaude ir užmuzšė straikierius ne Amerikoje gimusius.

Kadagi, kaip isztyrinejimai iki sziol parodo, tas szaudy-mas buvo nereikalingas ir be priezasties.

Kadagi turint truputį daugiau iszminties, sąžinės ir paguodo-nės del žmogaus gyvasties, lengvai galima buvo atkal-ėti straikierius, kad nevaikszcziotų gaszdjami kitus.

Kadagi tas pats szerifas ir jo bendrai kalbose su repor-teriais mislijo iszsteisiti savo priesz - įstatymiszka anarchis-tiszka pasielgimą, vadjdami tuos nekaltus užmuzstuosius „foreigneriais“, kuriuos jie nenorėjo atskirti nuo maisztin-kių.

Kadagi nemaž amerikiszkių laikraszczių savo ne amerikisz-kame siaurame fanatizme mė-gidami iszsteisiti kaltinikus, žodį „foreigner“ vartojo kai-po sinonimą maisztinčių ir anarchijos ir

Kadagi mes, reprezentantai Lietuvių Susivienjimo Ame-rikoje, perstatydami szimtus tukstanczių ukėsių nors ne Amerikoje gimusių, bet kurie su iszkilminga prisiega prizadejo buti lojaliszka del prakilnių szven-tos laisvės principų, apgarsių ne-prigulmės pripažinime (Decla-ration of Independence), taigi tegul bus nutarta, jog mes delegatai dvy-likto metinio Lietuvių tautiszko Susivienjimo, krik-szczioniszkos bendrytės, seimo iszkilmingai nu-peikiame szerifo Martin'o pasielgi-mą, kaipo neteisingą, nekrik-szczioniszka, barbariszka ir gėdą daran-tį apszviestam devynioliktam szimtmeziui, o taipogi laisvės ir lygybės principams (nuosėdoms). Nutarta, kad mes tą szaudymą neapsiginklavusių ukėsių, nors sve-tur gimusių, laikome už žmogžudy-stę ir kad mes su didžiausiu panie-kinimu patremiame nieksziszkus ir nedorus szerifo Maatin'o ir jo pa-gelbinikių iszsteisinimus, kaipo zaurijimą stabmeldiszkių ir laukini-ųjų karnibaly, kurie teisina savo žmogėdystę tuomi, jog balto žmo-gaus mėsa esant labai saldi, nutarta, kad mes kuosmarkiausią protestuo-jame priesz tuos nedorus iszsteisini-mus ir norą sunaudoti ant blogo amerikiecių gerą įtikėjimą ir szviesų manymą, o tuos iszsteisini-mus žmogėdystės ant vieszkelio vadiname ne amerikiszka isz, nežmo-niszka isz, mūs tvirtu tikėjimu yra, kad toki iszsteisinimai poajingėsi yra szios mūs naujos tėvynės lais-vei už zaunas nedoriausiu, raudon-galvių anarchistų.

Nutariame atsziszaukti į amori-kiszka liadi, idant jie tikroje krik-szczioniszkos ir apszviestos draugijos szviesoje žiurėtų ant to szaudymo biednų, be jokiu draugų foreigner'ų (kurių nemaž buvo ukėkais szios szalies). Atsziszaukime prie kiekvieno teisybę my-lincio szios kiltos laisvės szalies ukėso, idant jis isz visų pajiegy rupitisi patremti ir stabmeldzius iszvirtusių kapitalistų stengimus - prispauti savo artimą. Nutarta paniekiti kaipo Neprigulmės Ap-garsinimo, Krik-szczionijos ir žmo-niszkuomo iszdavikus kiekvieną iszsteisinantį szaudymą darbinikų, nors jie butų svetur gimė. Atsziszaukime į visus prispautų luo-mų draugus, idant be atidėlioji mo pradėtų rupitis apie savytarpių su-sipratimą visų prispautųjų ir įsto-tų į eiles kareiviu už tobulos lais-

vės lygybę, priesz nedorybes szlek-tos, per gimimą arba pinigus.

Nutariame paskirti 100 dol. į fondą del vedimo provos priesz szerifą Martin'ą ir kaipo pagelbą nelaimingoms naszšlėms ir naszšai-cziams, aukoms jo reprezentavoji-mo įstatymų.

Nutarta iszsiųsti kopiją szitų rez-oluciejų prezidentui, Valstijos gu-bernatoriui, Attorney'ui ir general District Attorney'ui ir sudzioms Luzernės pavieto.

Rezoliucijos szitos kun. A. M. Miluko sustatytos. XII Seimo delegatai vienbalsiai priėmė be jo-kių pertaisyimų. Jos buvo paduo-tos agentams American Press Association ir United Press, bet neslepiant teisybės, nevisi laikraszc-ziai jas apgarsino. Per smarkios mat buvę, durė į akis fanatikams. Demokratiszkiems laikraszcziams, ypacz tiems, kurie pernai ėjo už p. W. Bryan'ą, negalima nepadėka-voti už patalpinimą jų iszšiesai, be-jokios permainos ir dar iszreiszki-mų simpatijos. Tarp laikraszczių, patalpinusių XII Seimo rezoliuci-jas, galima paminėti: Philadel-phia Evening Item (170.000 skaity-tojų turintį), Elmira Telegram (in 109.000 skaitytojų), Scranton Di-cesan Record, kurį nekurie neti- kroje szviesoje buvo perstatę, po-rra Elizabeth N. J. laikraszczių ir Schnylkin'o pavieto angliszkus laikraszczius.

Kiti laikraszcziai padavė įturį jų. Kas ypatingiausia, reporteriai sznekėdamiesi su kun. M., nei vienas neiszšitarė priesz jas (rezoluci-jas) ir buvo iszšitarę, kad jų ne-galima padaryti per smarkiomis, ale pinigocziai, kumpanai, kėra-vojanti laikraszczius, neperleido jų per savo cenzuras, nes tas tik dar arsziaus, esa, suerzitių nekant-tantus. Reikia pasakyti teisybę, susiduriant su daugeliu žmonių amerikiecių anturiiu szių žodžių teko labai nusistebebi visur girdint tik pagyrimą mūs darbui, (nupei-kinimui szerifo). Tik A.P.A., nu-susug tikėjimiszki ir tautiszki fanatikai, kuriems katalikas ir foreig-neris iszrodo lyg kokia baidykle, ir kumpanijų vergai piestu stoji už žmonių žudytoją.

Laiszkai nuo kuopų.

UNION CITY.
 Spaliu 16, 1897.
 In 12-to Seimo „S. L. A.“
 Delegatus.
 Guodotini Tautiecziai!
 Pirmiausia sudedame jums visiemis guod. tėvyneiniai szirdingą aczių už jų pasiszventimą del Tėvynės labo...
 Lai gyvuoja 12-to seimo Delegatai! Lai gyvuoja visi lietuvystės mylėtojai per il-giausius amžiaus!!!
 Nutarimai mūs kuopos ant susirinkimo, laikyto 29 dieną Rugsėjo 97.

1) Paduoti protestą guber-natoriui priesz žmogėdystę szerifo Martin'o už sulaužymą Suv. Val. konstitucijos, Paa-ukauti isz „Sus.“ izdo nors kiek ant to.

2) Posmertine padiditi ant 50 dol. (t. y. iki 200 dol.).

3) „Tėvyne“ iszleisdinēt kaip ir iszleidinejama (o jei ga-lima, tai ir pagerinti).

4) Paskirt atsakanti vyrą už-siėmimui „Sus.“ reikalais: ku-ris galėtų nors sykį per metą atlankyti visas kuopas laiky-damas prakalbas, paaiszkinan-cias mūs padėjimą ir pro-danczias vertę ir reikalingumą „Sus.“ Kasztus kelionės ga-li kuopos surinkti.

5) Seimą ateinantį (1898) atlikti valstijoje Connecticut.

Ant galo sudedame szirdin-gą pasveikinimą ir padėkavo-nę tikram Lietuvystės mylė-tojui kun J. Zilinskui!

KUOPA SUSIVIENJIMO
 UNION CITY, CONN.
 I. J. Grieszius.

Isz Lietuvos.

Vilkaviskio pav. 1896m. Juniaus m. ukinjkas vokietis Andrius Zedaitis isz kaimo Juodupiu, Karklyniu valsčiaus, buvo sudytas per „miravą“ (sataikos) sudzia mios-to Suvalku uz pavogima poros arklju.

Uz liudytoja buvo paduotas ukinjkas Valaviciu kaimo, taipgi isz Karklyniu valsčiaus Vincas Navadaucas, kuris mate Pilviszkiaus ant jomarko Zedaiti su tais vogtais arkliais, ka ir parode sudziai po prisiega, uz ka ir tapo Zedaitis apsudydas ant 7 menesiu kalejimo, ale kaipo vagis ir zinodamas, kad per liudinjus gal but ir pavalytas, atsauke provą (padave apeliacija) ir pridave liudytojus, tokius pat vagius, kaip jisai pats.

Zinomas dalykas, vagys — liudytojai uz savo sebra gerai sude liudyjo ir po prisiegi parode, jog ta diena, kada Navadaucas mate Zedaiti Pilviszkiuose, Zedaitis su jais (liudinjkais) Senapilej karcziamoj gere, tai Navadaucas Pilviszkiuose ji matyt negalejo. Ir ka — liko nuo koros pavalytas; ale mislydamas Navadauckui atkersziti uz jo teisinga liudyjima, paeme savo broli Juozą ir da viena sebra, Petra Bruozį, ir kada Navadaucko nebuvo namie, neuje i jo namus, kad pavogti jo arkljus ir iszrubavoti lobi. Navadauckas iszvaiziuojant ir prijausdamas, kad jam Zedaitciai gal ant piktumo kokią piktadarystę padaryti, pakvietę i savo namus porą vaikinu — Velyvi ir Sarpaliu, idant jo turtą sergetu. Tuodu nakties laike iszgirdę apie svirną bildejima, iszjejo isz kambario laukan ir pamate ant priesvirnes tris zmogystas, isz kuriu vienas su didele lazda puolosi ant iszeinancziu ir uzsimoj kersti; jiedu ka tik spejo pabegti: vienas i grincia, o kitas i laukus ir padare riksmą. Uzpuolikai pamate, kad suėj žmonės, jiems gal but blogai, pabego. Tuojaus suėjo žmoniu, rado tvarto syra aplęstą, vieną arklį iszvestą ir i vezimą pakinkytą. Mat vagys pasinke arklj, ejo i svirną kraustyti svetimą gerą, ale nenusiseke. Velyvis užpuolikus pazino ir dave apie szj atsitikima i valsčiaus rasztynycia žinią. Užpuolikai tapo sumiti ir darant kratą Zedaitciu namuos buvo atrastas apinastri, kurį pripazino uz savo ukinjkas sodziaus Parsinsku Galeckas, ir ant isztirinejimo pridave liudytojus, jog tuom apinastriu buvo pamautas jo arklis, kuris 5 VI 96m. tapo pavogtas jam isz tvarto. Galacko liudytojai ta po prisiega sude parode. Sudas apsudiojio taip: Zedaitcius ir Bruozį uz užpuolimą ant Navadaucko namo ir uz norą vavgystę ant 3 menesiu kozną bei vieną. Apinastri prisudijo Galeckui, kaipo jam prigulintj, o arklj vagiant mat nieks nemate, tai ir prisudyti jo verte Galeckui nuo Zedaitciu sudas negal, kad ir liudytojai pripazino po prisiega, jog arklis buvo pavogtas drauge su apinastriu.

Tikri juokai, jeigu jau apinastri pripazino Galeckui, tai kur dingo arklis, juk apinastri viens kojų neturi, tai kaip is galėjo rasti pas Zedaitcius e arkljo. Bet kad arklis,

tai ne lietuviszka knigute arba kalendorius, uz kuriuos, kad tokius pedsakius ir liudytojus turētu randas — sudas, tai brugdytu kaltinika kur i Siberija pas savo pubrolius — meszkas. Ka daryt, pas mus randą ner geresnės tiesos.

Daktarą P. Matulaiti ir užziurtoja lietuviszkos krautuves Senapileje Vitkaucką po pabaigimui tyrinejimo ir sudėjus po 500 rub. kaucijos paleido.

Klierikas Bulviczius isz Bartinju po sudėjimui pasiraneczyjimo per broli ant 300r. ir gi paleistas.

Daktarą Bagdanaviciu i d. Rugsėjo sueme; ar rado ka pas ji, ar ne — nezinia, o gal but, kad isz sedincziu cipėje kratas nereikalingai ka iszstare.

Pas mus jau lauko darbai pasibaige, rugius atsejo, bulves nukase, ruduo grazus, lietaus da mažai. Kratos ir arestavojomai po pervaziavimui per gubernija Varszavos general-gubernatoriaus kunjgaicszcio Imeretinskio pasibaige. Apie skundus ir praszimus, paduotas jam, da nieko negirdet.

Javų prekės szjmet pusetinos. Nakti isz 8 i 9 diena Spaliu iszpuole sniegas, kuris per visą diena laikesi, nes beveik per visą diena po biskj snaigeno. Dabar dienos grazios, tik szaltos.

Klevo Lapas.

Kad papuzkai tave kankina ir nesmagu darosi, valgyk Cascarets katarizkas cukerkas, isz ties pasveiksi, 10c., 25c.

Korespondencijos.

Elizabeth, N. J.

I - IX - '97.

Vakar (31 d. Spaliu) buvo laikomas lietuviszko klubo mitingas vietinej pobažnytinej salej del pasirodavijimo apie szjmetinius balsavimus. Ant mitingo pribuvo ir pora angly, kurie savo kalbose iszrode neteisybes ir brutalizszkos pasielgimus republikonizszkos partijos, ypatingai p. Wolfskeil, vietinis advokatas, smarkiai nupeike tuos, kurie niekina ir kankina taip vadinamus foreignerius. Paskui kalbejo p. D. Brazinskas isz dalies iszaiszkdamas, nesuprantantiems anglizszkai, lietuviams kalbas angly. Toliaus lietuviszakai kalbejo pp. S. Makauckas ir Smaidziunas.

Pagaliaus nutarta buvo, kad visi lietuviai kuoveikiausiai iszsiimtu ukesystes popieras. Norintieje gauti popieras tesikreipia i Pasaulės ofisa po N 82 Bond str. ir ten paduoda savo vardus, o nereiks gaiszuoti po kelias dienas.

Ant galo apsvarsczius visus politikos reikalus, tuli prakilnesni tautiecziai padave ineszima, kad klubas pasirupitu uzdeti Elizabeth lietuviszka knigyna. Ta ineszima visi klubo sanariai su dziaugsmu prieme ir jau rupinasi apie i-kunijima to uzmanymo. Vietinis klebonas kun. B. Zindzius aukauja ant isteigimo knigyno \$ 10, p. D. Brazinskas \$ 5, p. S. Makauckas \$ 5 ir p. Petruszkeviczia \$ 5. Isz viso paaukautu yra \$ 25. Apart to dar viena vietine lietuviszka draugyste ketino kiek galint paremti knigyna. Tas yra labai puikus uzmanymas ir uz tai verti pagyro Elizabetho lietu-

viu. Jei kas, sajausdamas Elizabethieciu uzmanymui, noretu kuom nors juos paszelpti, tesiunczia aukas ant adreso: „Knigynas“ 82 Bond Str. Elizabethport, N. J.

Ashland, Wis. Oras pas mus labai dailus sziaame laike. Naujienų kokių labai dyvinių nesiranda, apie Lietuvius nera ka raszyti, nes nors Ashlande mažai jų yra, bet tie apsieina paprastai. Vienas lietuvis Petras Jokubynas pereita nedelia nepasivelykit pributi, kad paskui nerugotumet, jog mažai laiko szokti, ba tik ta viena naktj grajis muzike; o kad tu surugtum, užmirszau, pasakyti ant kokios saleš bus tie puikus szokiai. Praboczikit, brangus tautiecziai, nes netyzioms pazenkliu dabartes — tagi bus Stokies Halej, 1733 St. Clair uliczios. Praszom atsilankyti, nes tikietas kasztuoja tik 25c., moterims ir panelems ineiga dykai.

Uzprasom visus lietuvis isz apielinkes, idant teiktumetes pributi, o busite kuogeriausiai priimti.

Meilingai uzpraszo Komitetas.

Susirinkimas drtes Lietuvos Suny, kareiviu, bus 7 d. Lapkriczio (Nov.), 97m. Kiekvienas sanarys virszminetos draugystes privalo pributi, nes yra svarbus dalykas del apsvarstymo, — nepribuvusgi, papuls po kora 50c. Susirinkimas bus kur visados — szv. Petro baznyczios salej (nedelioj 4 adyna po pietu).

Su guodone Sekr. S. Voiszvillis

Margumynai.

Zvaigzdziu pirmo didumo ant dangaus yra isz viso 21. Isz jų 15 duodasi regeti pas mus, o 6 randasi taip toli i pietus, kad jų užtemyti negalima. Tarp jų zvaigzdziu tankiai yra toks mažas skirtumas, kad astronomai nevisi sutinka, kuri zvaigzde yra skaistesne, o kuri tamsesnė. Paprastai skaitomos yra pagal skaistuma tokioje eileje:

Sirijus, Arkturas, Kapella (liet. Valgianeszja), Vega, Rigel (isz zvaigzdyno Oriono, liet. Szienpjuviu), Procijonas, Beltegnese, Aldebaranas, Antarks, Spika, Altairas, Fomalhant, Pollux, Regulus ir Denebas.

Tos zvaigzdes yra regimos pas mus. Szeszias kitas galima matyti tiktai pietineje szalyje zemės kamuolio. Ju vardai yra toki:

Kanopus, isz zvaigzdyno Arguso — skaistesziausia zvaigzde po Sirijui; paskui ja eina Alpha Centauro, Achernaras isz Eridano beveik taip skaisti, kaip Betelgnese; Beta Centauro truputi tamsesnė uz Aldebaraną; Alpha Kryziaus (isz zvaigzdyno Pietinio Kryziaus) dar tamsesnė uz Betą Centauro; Beta Kryziaus tamsesnė uz Fomalhant.

Italijos karaliaus Humberto tikra pravardė yra Boson, nes tai vadinosi jo protėvis, uždejojas Sabaudizszkos (Sawoy) giminės.

Austrijos cesorius Pranciszkus-Juozapas turi pagal teisybę vaditis Werneriu, o ne Habsburgu. IX szimtmetije vyskupas Werner pastate pilj savo broleui, taippat Werner'ui, kurią pramine Habsburgu. Nuo tos tai pilies karalizszka Habsburgu gimine paeme savo vardą.

Dabar fabrikuose iszdirba taip prastą popiera, kad ji ilgai laikyti negali. Pirmo metu Danijos valdzia patemijo, kad dokumentai, raszyti ant naujai iszdirbtos popieros, puva. Szjmet ta patj patemijo ir Prusai. Italijos jaunos vieszpatystes dokumentai beveik visi jau supuvo. Vienas vokizszkas mokslinjkas atrado, kad isz szimto losty dabar isdirbamos popieros vos tik szeszi gali tvirti ilgesnj laika.

Philadelphia Lietuvos, ka beiti pas zydu, eikit velyk pas V. Domianski, kuri apgarstimas yra ant paskutinio puslapio. Jis turi taipgi Branch office ant 2848 Richmond str.

Balius!

Dr-te Lietuvos Suny, kareiviu, Cleveland, O., parengę puiky baliu ant 13 d. Lapkriczio, 1897m. Puikiausia proga pasilinksmiti, nes bus puikiausias lietuviszkas balius, koks kada buvo Cleveland'e. Grajis puikiausi „Clevelande Newman & Meyer's“ orkestra. Taigi nepamirszkite brangus lietuviai ir lietuviutes pributi sekantj subat-vakarj. Prasideš ant 7-tos val. vakare. Nepasivelykit pributi, kad paskui nerugotumet, jog mažai laiko szokti, ba tik ta viena naktj grajis muzike; o kad tu surugtum, užmirszau, pasakyti ant kokios saleš bus tie puikus szokiai. Praboczikit, brangus tautiecziai, nes netyzioms pazenkliu dabartes — tagi bus Stokies Halej, 1733 St. Clair uliczios. Praszom atsilankyti, nes tikietas kasztuoja tik 25c., moterims ir panelems ineiga dykai.

Uzprasom visus lietuvis isz apielinkes, idant teiktumetes pributi, o busite kuogeriausiai priimti.

Meilingai uzpraszo Komitetas.

Garso Amerikos Lietuviu

spaustuvę iszjejo ir parsiduoda sekanczios knigos:

- Padėjimas Lietuvos Tautos Rusų Vieszpatystėje, Grafo Lelivos. Socjologizszkas paisziyns. Vertė kun. A. Kaupas. Iszleista asztalais un. A. M. Miluko. 35c.
- Duonos Jieszko tojai. Apsaa Henrio Sienevycziaus Lietuviszakai iszgulde V. Stagaras. 35c.
- Kristijono Donelaiczio Rasztai. Iszleista kasztalais kunigų A. Burbos ir A. M. Miluko. 40c. apdaryta 55c.
- Baltas Karzigijs. Versta isz Mickaus (eiles) 5c.
- Rinkimas Vaito. Vaizdelis isz liet. gyvenimo. V. Stagaro. 8c.
- Stacijos arba Kryziaus Kelias, parengta kun. A. Burbos. 8c.
- Du Broliai. Atsitikimas isz karės Turky su Maskoliais. 3c.
- Birutos Kalnas. Su paveiklu kopyczios ant Birutos kalno. 3c.
- Tetervinams burkuojant. Paveikslėlis. M. Radzevycziaus, vertė Solimas. Kur trumpa, ten truksta. Kosminskio humoreska. Vertė Andrius. (2 apysakutes vienoje knigoje). 10c.
- Lietuviszkos kankles. (Su ilustracija) 3c.
- Paskutinės Miszios. Isz lenkizszko. 15c.
- Dėvonizszkių Kryzius. Kasztalais kun. A. M. Miluko. 10c.
- Zemaiczzių Vyskupystė. V. M. Volonceausko (spaudoje). Nesiprieszink, ir Draugų susivaivaimas. Dvi komedijos Z. Przybyszko. Vertė Solimas. [spaudoje].
- Medega Daukanto bijografijai. (spaudoje).
- Zentas del parodos. 10c.

Taippat galima gauti: Pekla arba amžinas pragaras ir Stebuklai Dievo szventose Czyszcziaus dusziose. Didelė puiki kniga. 80c.

Aukso Aitorius arba Szaltinis dangizszku skarbų. 1) skuriniuose apdaruose \$ 1.50. 2) szagrino \$ 2.00 3) krisztolo \$ 2.50 4) su kaulėlais \$ 3.00 ir daugiau.

Balsas Balandėlis. 1) skuriniuose apdaruose 90c. 2) szagrino \$ 1.00 3) krisztolo \$ 2.00 4) su kaulėlais \$ 2.75 ir daugiau.

Kantieczkos Gyvenimai Szventuju Dievo 1, 2, ir 3, dalis; 70c. Garsas apie baisybes Dievo sudo. 25c. Gydyklos nuo baimės smerties. 30c. Mėnuo Marijos. 30c. Filotea arba kelias i maldingą gyvenimą. 50c. Vadovas i dangų. 50c. Szauksmas Balandėlio. 25c. Tarp skausmu i garbę. Poema. 35c. Lietuvos Vistorija. 50c. Amerika pirtije. 10c. Lietuvos Gaspadinė. 35c. Aple Krazius. 15c. Lengvas budas pacziam per savę pramokti raszyti. 10c. Petro Armino rasztai. 10c. Ponas ir Mužikai. Drama. 15c. Pajundinkim vyrai žemę. Apsaka. 15c. Žodynas kun. Miežinio. Keturiuose kalbose: lietuviszakai, latviszakai, lenkizszkai ir rusizszkai. \$ 2.00 Pamokslai ant didziuju metiniu szvenczių. 75c.

Taiposgi galima gauti ir daugelj kitokiu knigu, iszduoty kitose spaustuvėse. Prisiuskite uz 2c. markj, tai gausite katalogu ir iszsrinksite kokias norėsite.

GARSO SPAUSTUVĖ UZ PIGIAUSIA PREKE atlieka visokius drukorizszkus darbus, beje spaudina knigas, draugysezių konstitucijas, gramatas i Lietuvą, užpraszymus ant veselij, tikietus ant baliu, pikniku, apgarszinimus bizniu ir tt. Darbą atlieka gerai, greitai ir sažinizszkai. Raszykit ant adreso:

Garsas Publishing Co., 103 & 105 E. Lloyd Str., Shenandoah, Pa.

Bus balius

laikomas 11 diena Lapkriczio (Novemberio) 1897. Prasides 7 valanda vakare, ant saleš Musik Hall po N. 213 Lackawanna Ave. Scranton, Pa. Balius bus ant naudos Lietuviszkos parapijos.

Uzprasom visus lietuvis ir lietuviutes ant to puikaus pasilinksminimo, senus ir mažus, kaip vietinius taip ir isz aplinkines.

Uzpraszo Komitetas.

Tarpvalstijinis fajermonu karnavalas.

Lehigh Valley gelezinkelis pardavinēs tikietus isz Shenandoah i Trenton, N. J. ir atgal ant viso kelio. Tikietus pardavinēs Novemberio 9 ir 10 diena, sugrjzt galima iki 11 d. Nov. ant visų treinu, iszskyrus tik Black Diamond Express. Pasiklausinekit pas L. V. tikietu agentą.

CHAS S. LEE, GENERAL PASSENGER AGENT.

Pensylvanijos diena,

Paszventimas monumentu ant muszio lauko ties Chickamauga, prie Chattanooga, Tenn., Nov. 15 - '97 m.

Lehigh Valley gelezinkelis pardavinēs tikietus isz Shenandoah i Chattanooga, Tenn. ir atgal per Washingtoną ir Buffalo už \$ 15,10 visų keliu. Tikietus pardavinēs nuo 9 iki 13 Nov. Sugrjzt geri iki 23 Nov. Giliuos ant visų treinu apart Black Diamond Express. Apie artesnes žinias pasiklausti Lehigh Valley tikietu agento.

Chas S. Lee, Gener. Pass. Agent.

Mokslo Stebuklai.

Plaucziu liga ir dziova iszgydomos.

Prakilnus New York'o kemikas ir mokslinczius ka silo mus skaitytojams uz dyk.

Zinomas kemikas T. A. Slocum, isz New York'o apgarsino savo metodus iszgydymo dziovos, gerklės, plaucziu ir krutinės ligų, taposgi kosliu, kataro viduriuose ir abelnai visokių nuopolių sveikatos. Kiekvienam mus skaitytojui, kuris paraszys pas jį isz atsijus UZ DYKĄ TRIS BOKNUTES savo naujai iszrastu liekarstu.

Jo „Naujas Moksliaszkas Gydymas“ iszgyde jau tukstantzius savu laiku vartojusi ta vaista ir jis laiko uz savo profesijos priderystę suteikti kenczianczia žmonijai progą pasinaudoti isz jo tikrai gydanczio vaistu.

Mokslas kasdien atranda naujus stebuklus, ir szis didis kemikas, kantriai metu tyrinėdamas, dasiekė rezultato taip žmonijai naudingo, kad užstarnauja ant vardo naujo genijaus. Jo tvirtinimas, kad plaucziu ligos ir dziova yra iszgydomos ir kiekvienam kilmate, yra patvirtilos liudyjimais iszringiu patiekiamos laiszky, kurių czilios krivos yra jo laboratorijose Amerikoje ir Europoje, atsizsiuos nuo iszgydytu isz visų svieto krastu.

Baisi dziova, nepasiliaujanti, atnesza greitą ir neiszvengtina mirtj. Tik paraszyk pas T. A. Slocum, M. C., 98 Pine str., New York, pridomam paczto ir expreso adresa, ir jisai dovani atsijus vaista tiesiok isz savo laboratorijos.

Kencziantieje tegul tuojaus pasinaudoja isz szio praklausaus pasiulymo. Pasakyk savo daktarui, kad tu apie tai radai mus laikraztij.

Neiszspjauk su tabaku ir nesurukyk savo amzių.

Jeigu nori atsipratyti nuo naudojimo tabako ant visados ir buti drutas, magnetizszkas, pilnas naujo gyvenimo ir pajlegy, gaus No-To-Bac, stebukli darytoja, kuris daro isz ligotu drutus vyrus. Daugumas pasidaro 10 svary sunknesniai i 10 dieny. Suviszum 400.000 iszgyde jau. Pirk No-To-Bac nuo savo aptiekoriiaus, po gvarancija, jog iszgydys tavę, už 50c. ir \$ 1.00. Knigute ir sampellus prisijsiu uz dyką. Adresas: Sterling Remedy Co., Chicago arba New York. 243

Pirmos kliafos Hoteli UZLAIKO SCRANTON'E P. LIPAVICZIA.

Geriausia užeiga ir rodos vieta del lietuviu. Pirmos kliafos visoki gerymai ir cigarai. Laivakortes taiposgi parduoda ant geriausių liniju. Nepamirszkite, jog Hotelis Petro Lipavicziaus, po No. 1837 N. Main Ave. (Providence). Scranton, Pa.

Iszskirimui.

Padidija k a t a l i o g a ant 250 lietuviszku knigu pazenklinantj gaus koznas prisijusti, kursai valnoj gramotoj 5 c. prisijus ant adreso:

V. KALVAITIS Tilsit, GERMANY.

Chas Rettig ir Sunas

POTTVILLEJE, Pa. turi pravora Lager alaus ir Porterio, taiposgi Bavarsko alaus, kurs geresnis uz importavotą. Pardavineja ir bonkutems del szelmynu.

DR. F. J. KALLMERTEN,

SPECIALISTAS CHIRONIZSKU IR NERVIZSKU LIGU.

Gydo visokias užsenėjusias ligas Troszknlmą, spazmas, paralyzių, dusulj, vandenine pulkija, reumatizmą, skaudėjimą galvos, akių, ausų, ir nosies, ligas pilvo, gerklės, krutinės, kvėpavimo keliu, druggj, szaszus ant galvos ir ant skuros, ligas motės, neregularizszkuma menstruacijų, kraujo tekėjima, baltąja liga, nevaisinguma, palges sopulus, pilkima, žaisdas, atsiverusias votis, rože, žarnų ligas, skaudėjima kryzius, krutinės, sloga, reuralgija, brouchitis, petograg, niežulj, uždegimą smegenų, sutikima, puslės ligas, vėžj, dieglius, nugarkaulio džiuvimą, susilpnėjimą kojų, dziova pilvo ir inkstu ligas, tifj, odra, kirmėles ir t. t.

GYDO MOTERIS, VAIKUS IR VYRUS. Jei kentj, o netekal vilties iszgydyti, paklausk daktaro Kallmerteno patarimo. Dr. Kallmertenas iszgyde tukstantzius žmonių, kurie ligai kentėjo, o kiti daktarai negalėjo jų iszgydyti. Tie žmonės visur garsina dr-o Kallmerteno vardą ir savo pažystamiems jį rodzia. Atiszauskit prie dr-o Kallmerteno, o jis jus iszgydys.

UŽSIKRECZIAMAS LIGAS abiejų lyczzių (igytas arba prigimtas) gydo tikrai ir greitai. Nerelik gėdintis, tik gydytis, nes užvilktimas atnesza apverktinas pasekmes.

Roda už dyka! Dr-as Kallmertenas duos rodą uždyką. Apraszylit liga, pasakykit kiek metu ilgionis, atsi skit gramatoj biskj jo plauky nuo galvos ir už 2c. pacztinį ženklioj, tai tuo gausit atsakymą, ar galima ligą iszgydyti, ir kiek kasztuos vaistai. Galima raszyt lenkizszkai, anglizszkai ir vokizszkai. Adresas: DR. F. J. KALLMERTEN, Cor. Washington & 22nd. Sts., TOLEDO, OHIO.

Anima vilis.

Apysaka Marės Radzevičkaitės.

Taša.

— Ir asz ten buvau! — atsakė szaltai.
— Kada? szimtas metų tam atgal!
— Tai kas? Kaip norėsiu, tai ir vėl busiu! — tarė lyg užpykęs kunigas. Utavicziene, stovėdama užpakali jį, parodė ranka kaktą ir susiėmus rankas sznabzdėjo:
— Žinai tamsta, nabagas truputį paikas. Žinoma — czionyksztis klimatas!

Paskui pavaisziuo Mrozovicką ir vėl kalbėjo.
— Tai tamista pažinojei męs Antanuką! Aukso tai buvo obuolys, bet tokias tai visados Dievas greit atima. Kiek ponas daktaras nesirupino, nieks nepagelbėjo. Dabar gailisi, kad jį czia parkvietė. Taip jau visada. Kad vienam dalyke sekasi, tai kitam nesiseka. Laimė jis czia atrado — pralobo. Szis namas jo locnas, turi dūgcziai lauko, laiko daugelį karvių, arklių; ir prekyboj turi giliuką. Vasarą pardavinėja karves, žiemą javus; važinėja tai po tyrus, tai ant jomarkų — o pinigšas vis ateina. Dar pardavinycziuoj uždirba ir karczemos atnesza pelną. Bet toji laimė nužudė Antanuką. Kada priesz penkis metus numirė ponis, asz pati rodijau parszaukti isz Vilniaus Mariutę. Paraszė pas ją ir tuojaus jį pribuvo drauge su Antanuku, kurs tuomet buvo Peterburge, universitete.

Mariutė liko czia, o jis vėl iszvažiavo baigti mokslus. Kada pabaigė ir jau buvo gydytojum, tėvas susimislijo ir jį j czia parkviesti. Darbo labai daug buvo, o nebuvo kam padėt dirbti. Jis taippat norėjo arcziau prie saviszkių gyventi; ir taip viskas ėjo ant blogo! Nabagas! mažai tėvui pagelbėjo, trumpai gyvenno su savaisiais!

— Szvencziausią Sakramentą priėmė! — dadurė ramiai kunigas.

— Gerai kunigui kalbėt, kad jis savo vaikų neturi! — szaukė Utavicziene.

— Ne, neturėjau! — atsakė senelis, — turėjau parapiją!... ir suraukė kaktą — užsimislįjo.

— Dabar už Mariutę kasdien poteriauju. Nors dar sveika, bet tokia menka, o visas brolio darbas teko jai. O tur tai tie, turtai! Sunkus jie ir netikri! Jau pati nežinau, kas bus toliaus! Matai tamista, ji yra sužiedotinė pono Szumskio, ką pas Sziszkiną džiūrė. Dar tris metus jis czia turi buti, o paskui galės grįžti ir ją sykiu pasiims. Kas zin kaip tada mudu su daktaru czia apeisime visus darbus...

Užsimislįjo, bet toje valandoje atėjo j pardavinyczią du vyru, reikalaudami tabako ir briezūkų.

— Eiksz, tamista, pažiūrėkie męs pardavinycziuos! — szaukė Mrozovicką.

Pardavinyczia buvo szalia kuknios. Joje buvo visokių daigtų: cukraus, arbatos, perklio, szmero, cukerkų, szniurų ir diržų.

Apsipirkę vyrai iszėjo, o atėjo kelios mergos pirkti mūlo ir pudros dėl nusibaltinimo veidų. Buvo tai storos, nerangios, rauputos nedailios Sibyriaus dukters. Žiūrėdamas j jas Mrozovickis nenoroms nusiszypsojo.

Isz pardavinycziuos negalėjo iszeiti, nes laikas nuo laiko ateidinėjo pirkikai. Mrozovickis atydžiai prisiziūrėjo j tuos jam svetimos szalies žmones. Abelnai visi buvo augaloti, gero sudėjimo ir nebjaurus veido. Matomai buvo gerai prisilaikanti ir iszžiūrėjo kaip liuosi ukėsai. Daugumo buvo atszaldytos nosys ar veidai. Retai kuris buvo linksmo veido, daugiausiai rustus, lyg užsimislįję.

Visi pardavinycziuoj apsiėjo labai tykiai, be jokių derybų. Tiktai sykį Utavicziene pakėlė balsą, gavus neteisingą pinigą.

— Kas tai yr? Kaip jus drįstate? Kirgizams j tyrus tokius neszkite, o ne czia! Asz netokia kvaila!

Ant galo ir Mrozovickis pradėjo jai pagelbėti, nes senukė sunkiai vedė rokundas ir greitai klysdavo. Paskui Sergijus ją visai iszszaukė dėl kokio tai reikalo.

— Tamistele — tarė iszeidama — ant kiekvieno daigto yra padėta prekė: teikkis tamista ant valandos manę užvauduoti.

Mrozovickis noriai liko. Darbas iszvaikė jo tamsias mislis. Svėrė, mieravo, priiminėjo pinigus ir taip buvo užsiėmęs tuomi darbu, kad negirdėjo nei skambėjimo roguczių, ir nematė net, kaip sustojo tarp durų Marijona. Už jos stovėjo kokis tai vyras.

— Teta! — szuktelėjo, bet tuoj susigriebė ir be jokio nusistebėjimo paprastu balsu tarė:

— Jurgis tuojaus atnesz naujų daigtų j pardavinyczią, kuriuos dabar pirkau. Praszau sudėti juos.

— Gerai — tarė, skaitydamas kokiam tai pirkikui resztą. Marijona nuvėjo ant virszaus, o paskui ją ir tas svetimas vyras.

— Kaip Dievą myliu — juokdamasis kalbėjo — Antanas turėjo originaliszkas pažiuras! Tai szitas-gi jo iszrinktasis draugas. Gana jau gana! Isztole atsziduoda kaimu.

— Bet tamsta jį dar pirmu syk matai! — tarė Marijona.
— To man pakanka. Turiu ypatingą talentą pažiti žmogų. Dirstelsiu ir matau, kas per ypata.

Taip kalbėdamas labai mandagiai padėjo jai nusivilkti virszutinius drabužius.

— Tėtė, matyt, dar negrįžo. Turi turėt daug ligonių. Vaikinas nuvėjo paskui Marijoną j svečių kambarį. Buvo jisai jos sužiedotiniu, pertai apsiėjo, kaip namieje.

— Suszalote! O nabagės rankutės! Kada ateis toji valanda, kad asz jas paliuosuosiu nuo darbo.

— To niekad nebus — atkirto.
— O, tamista! Nedraskyki man szirdį. Dieną ir naktį sapnuoju apie tai. Mano namuose tamista busi kaip kara lienė, dievaitis; o asz visados tarnausiu savo karalienei. Ne reikalinga bus nė prisakinėt, nes viskas dar pirmiaus bus iszpildyta. Nereiks tamistai sunkjti savę darbu, o ne! asz viską padarysiu!

Marijona liudnai nusiszypsojo.
— Tai plianas ne dėl manęs. Tas juokai; bet tamista žinai manę: neesmiu sutverta dievaite, tik pagelbinjke žmogaus.

— Taip jumis rodosi. Czionyksztis gyvenimas apmaino žmogų, jautiesi mažesniu ir dirbi, kaip jautis. Bet mes-gi negyvesime czia. Nei vienos dienos ilgiaus nebusiu, kaip tik galėsiu sugrįžti. Nusivežsiu savo turtą j męs numylėtą Varszavą. Ten kitokis gyvenimas, kitokios draugijos, kitos aplinkybės. Pirsztas manę užbadytų, kad pacziai pavelycziau dirbti. Esame gana turtingi: galima dailiai gyventi.

— Tik jau asz tos bedarbės tai nemyliu!... Ant galo, ką czia apie tai kalbėti. Kada dar tas viskas bus!

Pasiėmė knigą ir įraszinejo visus pirkinius. Szumskis priesz veidrodį pasitaisė kaklaraiksztį, užsisukino uselius ir pradėjo sau po nosia niuniuot kokią tai dainelę. Užimtas savo ypata nė netėmijo, kad mergina susiraukė, matyt nekentė ką dainuoja. Pertraukė dainą tik iszgardęs žingsnius gaspadoriaus, kurį nubėgo pasitikti.

— O, czia tamista! — sveikino jį gydytojas. Kas-gi sviete gero? O bravorai, eina?

— Puikiai! Milziniszkas uždarys! Atvežiau tamistai pinigų už rugius ir laukiame daugiaus.

— Gerai, rytoj važiuosiu j Szczedrynską rugių. O mano jaucziai kaip?

— Puikus, baisiai tunka!

— Nespėju viską pats džiūrėt, bet tikiuosi ant tamistos, kad ten džiūrėsi.

— O taip, gali tamista tikėti, kaip pats savim.

— Taigi asz ir tikiuosi. Mariute, liepk atneszti valgtį. O kur ponas Mrozovickis?

— Pardavinycziuje užimtas.

— Taip? A taip greit įtraukėte jį j darbą.

— Ne asz, tai turbut teta.

— Kas-gi ir dirbtų, kad ne jis — dadurė Szumskis.

— Kodėl? Ar tamista pažįsti jį?

— Macziau, ir to man užtenka.

— Ir kaip iszrodo?

— Nu nė sziaip, nė taip, vienu žodžiu: a n i m a v i l i s*).

— Palaukk, palaukk!
— Užtikrinu tamistą! Ant galo per pietus asz jį iszmėgisiu. Pamatysi tamista pats. Isz jo galima juoktis, o jis nieko nesupras. O asz moku palikti ant juoko kitą, ypacz tokį hipopotamą.

— Oi, jus jaunieji! — tarė gydytojas. Ką kalba aipe jomarką Kurhane?

*) Niekszas.

Toliaus bus.

FRANK BOLLER,
437 E. Jersey str.
Elizabeth, N. J.
Mineraliszkas vanduo ir Soda
Taiposgi pilsto j bonkas Balandina, Feigenspausą ir kitus,
kaip Lager alų ir t.

S. W. Haysmen
Pardavėjas visokių geriausių LIKIERU ir CIGARU. Likieriai parsiduoda kaip po biskį (retail) taip ir po daugelį (wholesale) czystus likierus, kaip kriszpolą pristato ant kiekvienų vestuvių (veseilij).
168—1-st str. Cor. Court str.
ELIZABETH, N. J.

Edward Sansom
APOTHECARY
212 — 2-nd str Near Bond
ELIZABETH, N. J.
Physicians Prescriptions a
Specialty Telephone Connections.

Puikiausią aptieka
laiko visam Elizabeth'e N. J.
ant
112 — 2-os ulyczios.
Liekarstas geriausiai sutaiso.

Uždėtas 1896 m.
John Widness
Suknių TAVORU Kromas
Parsiduodą visoki indai kukniniai, pecziai, lempos, dziegoriai, karpetai, roletos, zerkolai, vienu žodžiu viskas ko tik j namus, reikia.
No 99 Grand str.
bet Wythe Ave & Berry str.
BROOKLYN, E. D.

FRANK A. LIEB,
BOARDING &
LIVERY STABLES.
162 First Street, Elizabethport,
N. J.
Pristato karietas dėl balių, veselijų, szermenų ir pasivėžymų; Taiposgi ir boges.
Ant szermenų karietas už \$ 2
Undertakerio darbas \$ 3
Ant veselijų \$ 2
Undertakerio darbas \$ 3
N. Y. & N. J. Tel. 455.
Elizabeth, „ 140.

Geriausia užėiga pas
ERNEST SARIN'S
ant
65 Broadway
Elizabeth, N. J.
Jo saliune gausi puikiausią alų arielką, likierius ir kviepiancezius cigarus. Ateik, o pamatysi koki dideli stiklai.

N. Keimig
Carpenter & Builder
419 East Jersey str.
ELIZABETH, N. J.
Yra tai puikiausias
Karpenteris
ir
Budavotojas
Darbą atlieka greitai, gerai ir teisingai. Reikale kreipkitės visi prie jo.

F F Montenes & Co
Geriausi
GRABORIAI
IR
BALZAMAVOTOJAI.
Offisas ant 155 N 3-rd str
Tvirtai ant 149 ir 151 N 3 rd str
Arti Bedford Ave.
BROOKLYN, N Y

Groszernė ir Buczernė
Geriausiai užlaikoma visam miestu. Parduoda szvieziausius tavorus už pigiausią prekę, kame kiekvienas galėjo persitikrint per 7 metus. Taiposgi siunczia PININGUS j visas dalis svieto, kaip to j Lietuvą, Prusus, Austriją ir kitar, kur jus prieteliai aplaiko siuntinį j penkioliką dienu.
S. MACK.
82 Bond Str. Elizabeth, N. J.

BRAVORAS.
(CITY BREWERY CO.)
Kuriame iszdirba skaniausią, geriausią ir sveikiausią, ALU ELIU ir PORTERI.
Po No 600 iki 612 Pearl str.
ELIZABETH, N. J.
PETER BREIDT
Loeninikas.

— PIGIAUSIAS SZTORAS VISOJE VALSTIJOJE! — LEVY'S! LEVY'S

201, 203, 205, 207 Second Str.

Elizabeth, N. J.

YPATINGAS PARDAVIMAS RUDENINIU TAVORU!

Mes viską parduodame pigiaus už kozną vieną sztorą visame Elizabeth'e, nes mes turime mažai iszdavimų ir turime viską, ko tik reikia namuose, nuo adatos iki inkarui. Didelis iszpardavimas apautuvo, visokių moteriszku paredu, vyriszku skrybeliu, marszkinium cininiu rakandu ir puodelių.

Zinia. Turime pardavėją, ką szneka lietuviszkai, lenkiszka, angliszka ir vokiszka.

Mus sztoras adaras nedeliomis.

Perskaityk szias prekes ir suskaityk kiek gali ver jas užezedyti.

Už 50 c. gali pirkti \$ 1.00 vertės tavorų pas mus.

Visokiu rubu Departamentas!

8 c-s storas nebaltytas muslinas ploczio yardo po 4 1/2 c.
10 c-is iszeiginis flannel su gražiais marginiais yard po 6 1/2 c.
39 c. vilnonė kaszmiro dresėms matarija įvairių spalvų 19 c.
75c. vyriszki verbliuo szersties apatiniai marszkiniai 37 c.
\$1,25 vyriszki geriausios vilnos apatiniai marszkiniai ir kelnės (raudoni ir palszi) 77 c.
40 c. extra sunkus vyrų apatiniai marszkiniai 25 c.
Parasonai vyrų ir moteru \$ 1.00 vertes, nuo lietaus, su drutomis rankenoms dabar parsiduoda tik už 48 c.
Ka Idros ir kluotuvai: 2 1/4 yardo ilgio vilnoniai užklotuvai balti ir palszi po 39 c.
3 yar. ilgio extra sunkus, sveriant 8 svarus, vertės \$ 1.50 dabar už 89 c.
150c. extra sunkus, su įvairiais marginiais kaldros po 89c.
\$ 2.00 puikaus sutino kaldros, sverianczios 9 sv. už \$ 1.25
Gorsetai: 50c-iai moterų druti gorsetai dabar už 33 c.
Vaiku ziponukai: Puikus vilnoniai ziponukai visokių spalvų verti \$ 2, dabar už \$ 1.19
Moteru andarokai: 1.50 c. kvietkuoti andarokai už 98 c. \$ 2.50 puikiai iszdabjti andarokai parsiduos už \$ 1.39 c.
Moteru waistai: Su puikum pamuszalu waistai verti 75c. už 49 c.
\$ 1.25 vilnoniai raudoni ar mėlyni su gražiais mezginiais 98c \$ 2 puikiai su gražiais mezginiais czystos vilnos už \$ 1.39c.
Moteru skrybeles: puikios matrosinės skrybėlės visokių spalvų vertos \$ 1 už 68 c.
\$2.00 su pagrozimais naujos mados už \$ 1.69
Turime daug tavorų dėl vaikų underwear.

Moteru apatiniai apvilktuvai:

75 c. graži naktinė suknia su mezginiais už 48c
25 c. muslino kelnės už 15 c

Czeveryku skyrius

Pigiausiai parsiduoda visame Elizabeth'e
\$ 1.50 puikus moterų szventadieniniai czeverykai, naujos mados, skura kuodrucziausia už 89c
\$ 2.50 vertės rankų darbo, ozelio skurutės už \$ 1.50
\$ 1.50 vyrų drutos skuros darbiniai czeverykai už \$ 1.15
\$ 2.00 vyrų nedėliniai czeverykai verszio skuros už \$ 1.40
75c. vaikų czeverykucziai eiti j mokslainę 49c.
\$ 1.25 geri ir druti paugusiems czeverykai už 79 c.
\$ 1.25 mergų ir mergaiczių puikus czeverykai už 75 c.

DRAPANOS:

\$ 12 vyrų vilnoniai siutai už \$ 6.98
\$ 6.00 vyrų vilnoniai dailus siutai už \$ 3.48
8.00 puikus vyrų overkocziai už \$ 4.98
15.00 geri vyrų quelby overkocziai už \$ 8.50
1.25 vyrų drutos darbinės kelnės už 69 c
4.00 nedėlinės kelnės gražaus gatunko už \$ 2.49
Vaikų siutas nuo 98 c. ir daugiaus.
Darome ant užsisteliavimo vyrų kelnes ir siutus už pigiausią prekę.
Mes taipogi užsiimame visokiais pataisymais.

Apsaugok mus Vieszpatie nuo prieteliu, o nuo neprieteliu patys apsigisime. Savame laike buvo kalbama. Ir dabar tuos zodzius galima atkartoti akiveidoje to misinio, vandens drumstymo, kokį gali iszvysti kiekvienas bepusiszkai prisizurintis Amerikos lietuviu judėjimui. Visur pilna tariamųjų darbiniku prieteliu, vilku avies kailije, kurie tykineja ant žmogaus sunkiai uzdirbto graszio, kad tik jį savo kiesznių dagauti; dėl to siekio nesigēdi per susirinkimus prakalbose ir laikraszcziuose rasztais izmislinēti nebutus daigtus, susirietę meluoti.

Nėra gēdos pas tuos ponus geszefmakerius, akys jų nekaista ir aizskia melagystę jie kaip kokią szventą teisybę gali papasakoti.

Savame laike aizskiai parodėme kelias tų „tolinžengiu“ melagystes („Garso“ N. 32, 38, 50 1896m. ir keliuose sziu metų Nr.) Tas bet mažai, arba visai nieko negelbėjo. „Tolynžengiai“, o geriaus pasakius tamsunai, ką negali atsižymėti kuomi prakilnesniu, vis dar mėgina įgyti „prakilnumą“, pasirodydami su kokiomis netikusiomis melagystėmis. Apsvaigętas pubsternis — kontrabandczikas negalėdams kuomi atkreipti praecianczių atydos, maudosi dumblyne ir draibsto purvais į visus — na ir svietas su atyda žiuri į svaigulio apimtą ir dabojasi, kad iszsisaugoti jo purvino bendrystes.

P. Paukszczi organas „Vienybė“, kuris jau nesykį atsižimėjo savo neapykanta dėl katalikystės, ypacz-gi kunigijos, talpidamas visokias melagingas korespondencijas, kad tik ant kunigų, paskutiniame laike mėgina net pertaisyti visą surėdymą katalikiskų bažnyczių Suvienytose Valstijose Amerikos. Nepaisitumėme „Vienybės“ rasyimų, jei tame savo darbszavime jos reformatoriai, kurie, nereik to pamirszi, neseniai dar spirita vilko per rubežį už laikytą nors pavidalą teisybes.

N. 41 „Vienybė“ perspauđino straipsnį, parasytą tulo darbinikiskzo agitatoriaus iz Hazleton'o, patalpįta Scranton'o laikrasztije „Diocesan Record“, iszdavinėjamame pp. R. J. Burke, James O'Connor ir Neil McTague. Tame straipsnėje, parasytame dar priesz aną nelaimingą atsitikimą su Hazleton'o straikieriais, raszjas užsipuola ant foreigneriu.

Vienybė, nors jos iszdavėjas, gyvendams Scranton'o apubėje ir diecezijoje jau kelioliktas metas, gali gana gerai žinoti tikrą dalykų stovį, tuojaus sunaudoja tą atsitikimą ant savo melnyczius ir veja botagą ant kunigijos ir vyskupų.

Aną laikrasztį, iszdavinėjama dėl biznio, Vienybė padaro Scranton'o vyskupo laikraszcziu ir garsina svietui, buk vyskupas baisiai izniekinęs mus-foreigner'ius. Paleidę į svietą tokias melagystes, Vienybės redaktoriai nuduoda, kad ir jie patys itikėjo į jų paskaļu teisingumą ir pradeda kalbėti žmonis prie parapijinių sumisizimų, panaikinimo dartinės tvarkos ir t.t.

Idant, kiek galima aizskiauis, iszdėti priesz svietą Vienybės melagystę, apie kurią jos pati redakcija gerai žino, mes pasirupinome, kasztų nesigailėdami, ant vietos, t.y. Scranton'e, isztirti visą reikalą isz panaguczių.

Buvome pas Scranton'o pavykupę kun. M. J. Hoban'ą, kuris valdo diecezija, isz prieszasties karszaties vyskupo O'Hara. Vyskupas Hoban ant uzklauso: „ar teisybė, kad Diocesan Record yra jo organu?“ atsakė, kad jis nežinąs apie jokius organus. Praszant mums iszdavė jis ant popieros paliudijimą, pavelydams pagal reikalą — jį naudoti. Sztai vyskupo rasztais, iszdioztas 26 d. Spalių (Oct.) 1897m.

I hereby certify that the Bishop of Scranton has no official paper in his diocese — and consequently that the Diocesan Record is not his official organ — the editor and manager are alone responsible for what may appear therein. (Pasiraszta) M. J. Hoban Coad. Bishop of Scranton Pa. t. y.

Sziuomi paliudiju, jog Scranton'o vyskupas neturi jokio urėdiszko organo savo diecezijoje ir per tai Diocesan Record neyra jo urėdiszku organu. Redaktoriai ir gaspadorius (to laikraszczi Red.) atsako už viską, kas ten gali patilpti. Pasiraszta M. J. Hoban Scranton'o Koadjut vyskupas.

Tą patį iszgirdome ir paczijoje D. Record'o redakcijoje, kur dar mums parodyta aną numerį, iszleista 11 d. Rugsėjo ir priektam kitą numerį 25 d. Rugs., kuriame straipsnėje, patilpusiame tarp „editorials“ szerifo Martin'o pasielgimas pavaditas „uncalled for, cowardly and brutal“, t. y. neturincziu prieszasties, nieksziszku ir brutaliszku.

Negalime užtylėti, jog D. Record'o redakcija apgailštauja savo apsirikimą, kurį papildė talpidama ano darbinikiskzo agitatoriaus laiszką, ir kad jie su noru priėmė mus XII Seimo rezolucijas, nupiekianczius szerifo Martin'o pasielgimą. (Rezolucijos patalpita ant pirmo puslapio su deliu antgalviu Red.).

Apie paczio Scranton'o vyskupo sajausmą dėl mus turėjo gana puikią progą persitiktirti. 26 d. Spalių vyskupas Hoban dirmavojo Pittston'o lietuviszkoje bažnycziuje. Savo pamoksle po dirmavonei, ragidams visus buti paveidzinais ukėsais, jis neabejuszka isz žodžiais smarkiai kalbėjo priesz fanatikus szios szalies neapkenzcianczius katalikų, o ypacz katalikų, paeinanczių isz Lietuvos, Lenkijos ir Austrijos. Anot vyskupo žodžių, sz, Amerikos szalis yra gana plati ir didelė, kad suteikti prieglaudą milijonams persekiojamų ir spaudžiamų Europoje. . . .

Tai mat, kaip musų „tolynžengiai“ (tik neapszvietime), kariauja prieszai tikėjimą ir bažnyczią. Paleido koks ten tautietis melagystę, kad tikt priesz kunigus ir tikėjimą, tai tuojaus nugriebiama tą melą, padaroma isz jo faktus ir užia ant vyskupų, kunigų. Iszrodolyg kad dalis musų tautiecių butų užsikrėtusi liga, kurią reiktų pavaditi kunigofobija, ar kataliko fobija. Kiekvienas bet sveiko proto vyras nepraleis be nubaudimo tokių ligiszku prajovų. Geriausia roda, kad kiekvienas inteligentiszkas lietuvis uždaryti savo namo duris tokiems svaigulio apimtiems, melagysczių ir vaidų apasztalams. Kad pa-

matys jie, jog lietuviui ne szalpai, nesipuola ant jų meszkerės, tai be abejonės tuojaus iszsziblaivis isz to savo svaigulio.

Maskoliszkas laikrasztis „St. Peterburgskija Viedomosti“ patalpino priesz kiek laiko straipsnį „Užmirsztos lenkystės aukos“ (kurį dvi nedėlios atgal mes atkartojom mus laikrasztij).

Tas labai prielankus lietuviams straipsnis nepatiko kitiems maskoliszkais laikraszcziams, kurie molonėtu, kad kaip galint greicziaus lietuviui maskolius iszvirztų. Ypacz užsiklupo ant „St. Pet. Vied.“ kitas maskoliszkas laikrasztis „Novoje Vremia“.

„Dasiklausę isz užrubežinio lietuviszko laikraszczi „Ukinjo“ — sako „Nov. Vremia“ — kad maskoliszkos valdzios apszaukė lietuviams karę (net neva, su kraujo praliejimu), karszi „St. Pet. Viedomosti“ karžygiai skubinasi su dzelpa lietuviams ir ant syk dviejuose straipsniuose kariauja, ant galo Dievas žino su kuom: tarsi su „maskoliszka valdzia“, apszaukusia lietuviams kruviną karę, tarsi su „taip vadinamais apmaskolėjimo principais“, tarsi su „tikėjimiszkais persekiojimais“, tarsi tik stacziai su vėjiniais malunais“ . . .

Toliaus „Nov. Vremia“ nusiduoda nieko nežinant, kas yra tie „lietuvi“ ir tie persekiojami „litvomanai“, kokios ten „randavos“ ir, ne-randavos“ knjgos. Stebisi, kad yra kalba apie liet. raszliavą ir apie suteikimą sziokių tokių tiesų lietuviszka kalbai. Kariauja už tai, kad mokslainės Lietuvos turi buti maskoliszkos, o ne lietuviszkos.

„Bet daleiskim, — kalba toliaus „Nov. Vr.“ — kad Lietuvai suteikta lietuviszka kalba, kaip kalba mokslainės, bažnyczius, literaturos, abelnai viso kulturiszko gyvenimo. Klausymas, dėl ko butų nesuteikti to paczio ir daugeliui kitų tautų ir genczių, esanczių Maskolijoje. Ir sztai priesz mus stoja baisinga perspektyva Maskoliszkos vieszpatystės: po jos pavėniu szimtai tautų ir genczių kulturizuoja savo kalbas ir tarmes, tveria ypatingas civilizacijas: lietuviszką, latviszką, estoniszzką, vokiszzką, lenkiszka, žydiszką, totoriszką, armeniszka, gruziniszka, mordviną, finiszka, samojediszka, czuchninę, kamczadaliszka ir t.t. ir t.t.“

Dajli tai esą, bet kaip, girdi, tada valdys ir valdysis pati Maskolija? Tada, esą, arba visi urėdinįkai turėtų kalbėti tom visom kalbom, arba prie urėdinįkų turėtų buti antra tiek tulky.

Gal, sako, butų galima tuos sunkumus praszalint užvedus federaciją vietoj vieszpatystės vienybės? O ne, girdi, ne tas negalimas daigtas, nes kokioj gij kalbų susinesztų tarp savęs sąnariai federacijos abelnuose visų reikaluose? Net liusiausia isz visų federacijų — sziauramerikinė federacija — ir ta turi vieną abelną kalbą, kurią priima visos atvykusios ten nacijos jau antroj gentkartėj, tai dėlko-gi, esą, lietuviui negali priimti maskoliszka kalbą?

Maskolija — toliaus raszo „Nov. Vremia“ — ir taip begalo toleruoja visokias kalbas:

net pacziam viduryj Maskolijos, kur ties Kasimovu, tankiaus iszgirsi totoriszkai kalbant, nė kaip maskoliszkai. Simbirsko, Viatkos ir Kazanias rėdybose esą czieli kaimai, kur kalba totoriszkai arba mordaviszkai.

Kas kita, esą nepersekioti jokių tikėjimų, jei tie tikėjimai nekenkia vieszpatystės tvarkai ir duoti yvairioms tautoms vartoti namiej kalbą, kokia jiems patinka. Bet vieszam gyvenime turi buti Maskolijoje maskoliszka kalba, jei dar Maskolija nori ir ilgiaus gyvuoti.

Maskolija netik nori, bet dar tik pradeda gyvent, jos tikras gyvenimas tik ateitėje, dėlto ji privalo platį savo kalbą tarp svetimų Maskolijos gaivalų. Tas, girdi, gali buti nesmagu iszgirsi „litvomanams“, bet tai esąs „faktas, turintys už savęs autoritetiszka istorijos liudijimą, priesz kurį menki ir silpni visoki provincionalizmo ir partukuliarizmo pasiekimimai“.

Ant tokio užsipuolimo „St. Pet. Viedomosti“ No. 267 atsako straipsnį „Prie klausymo apie Lietuvą“. Tą straipsnį, vietomis sutrupinę, talpiname sziaime numerij, nes yra labai akvya matyti, ką apie Lietuvą abelnai, o apie lietuviszką spaudą ypacziai mislija patys maskoliai ir kokios jų yra prieszingos apie tai nuomonės.

Aną sykį mus atkartotas straipsnis isz „St. Peterb. Vied.“ atkreipė ant savės atyda ir lenkų. Lenkiszkam Amerikos laikraszcziui, „Zgodai“, organui lenkiszko „Związek'o“ nelabai patiko,*) kad tame straipsnij yra kalbama, kad lietuviui virsta į lenkus. Jis matomai malonėtu, kad apie tai butų užtylėta. Dagi ir liet. laikraszczius pakolioja, kad jie ne „kilduszngai“ kariauja, nes užsimena apie lenkų nepadorumus su lietuviams. Kas ypatingiausio, pati „Zgodos“ redakcija matomai nieko apie lietuviszkus lrikraszczius nežino ir visus savo manymus apie lietuviszkus laikraszczius remia tik ant žinių, pasemtų semtų isz poros straipsnių „St. Pet. Viedomosti“ se. Ar nepriderėtų lenkams geriaus pažiti raszliavą „braci litvynow“ ir tai isz pirmesnių szalinių, nek maskoliszki laikraszczių?

*) Žiur. „Zgodai“ 1897m No. 43.

Prie klausymo apie Lietuvą. I.

Dalis maskoliszkos spaudos pasisziauszejo priesz „St. Peterburgskija Viedomosti“ už pakėlimą lietuviszkos raszliavos klausymo ir skaudžiai apszudijo pripažįstanczius jai buvio tiesą. Kaip vienas isz, tokių imuosi už plunksnos, kad tą dalyką paaiszkjt.

Kas jie toki tie „lietuvi“? Yra lietuviui gavę apszvietimą maskoliszkose mokslainėse ir norintieje bažnycziuje melstis savo prigimtoj kalboj, kalbėt tarp savės lietuviszka, su maskoliais maskoliszkai, su lenkais lenkiszka. Czion manijos jokios nėra. Patrys lietuviui labai gerai suprantą, kad maskoliszka kalba jiems butinai reikalinga ir apie iszvarymą maskoliszkos kalbos isz

mokslainių niekas Lietuvos nekalba.

Praszymuose, paduotuose į augsztesnę valdzia, lietuviui rupinasi iszgauti daleidimą mokjties tikėjimo dalykų suprantamjjiems kalboj, kaip tai net ir dabar yra Lenkijoje. Tai visis ne iszvarymas maskoliszkos kalbos isz mokslainės.

„St. Peterb. Vied.“ gina svarbų, neteidetiną klausymą, lytintį Lietuvą ir Maskoliją.

Žinoma, kad per lenkų maisztus lietuviui suvis neēmė dalyvumo: apie tai vienbalsiai kalba visi maskoliszki istorikai ir žmonės, kurie emė maiszte dalyvumą. Tuom tarpu isz prieszasties maisztų lietuviui nukentėjo daugiaus už paczius lenkus: lenkai ir szendien spaudina Maskolijoje savo knigas ir meldziasi prigimtoj kalboj, o lietuviams nuo paskutinio lenkmezio tas užginta. Ar pasitaike jums skaityt lietuviszka knigą, atspausť maskoliszkomis raidėmis? Turbut ne, o jei ir pasitaiks, tai jus neperskaitysit bentzo žodžių ir dasiprotėsit apie juos tik isz prasmės ir tai tik tada, kaip jus gerai mokėsit lietuviszka ir maskoliszka. Apie lietuviszkus ukinikus nėra ką nekaltbėti: jie tokių knigų visai negali skaityt ir dėlto praszto maskoliszkos valdzios, kad butų daleista spaudit Maskolijoje nors maldakniges.

Kad butinai reikia vietoj maskoliszkų raidžių spaudit lietuviszkas knigas logiszka akademija ir daro d daugelis mokjty, kaip antai: prof. Lamanski's, Volter'is, Ginken'as, vyskupas Baranauckas ir t.t.

Gavusieje apszvietimą lietuviui negalėjo ne sajausti savo vientaucziams. Vieni isz jų nukako į užrubežę ir pradėjo spaudit liet. knigas lietuviszkos raidėmis ir siųsti į Lietuvą kontrabandos keliu, kiti liko Maskolijoje, bet likimas jų daug arszesnis, kaip anų. Jie matė, kaip pražutingai atsiliepė ant lietuvių lenkų maisztai, jie matė, kaip sulenkėjo lietuvių bajorai; bet jie gerai atsiminė istorija, kaip draugavosi maskoliai su lietuviams laikuose didži Lietuvos kunigaikszczių, jie mislijo eiti pėdomis savo tėvų — draugiszka gyventi su Maskoliais, — pastarieje gi ant szirdingo lietuvių noro atsakė aresztavojimu apie 200 nekaltų žmonių lietuviszkos kilmės. Sakome „nekaltų“ dėlto, jog negalim gi skaityti kaltenybe, kad žmogus turi maldaknigę arba knygutes nekaltos įtalpos, kaip tai: „Apie Cholera“, „Kaip elgtis, jei norime ilgai gyventi ant svieto“, „Kaip reik arti ir akėti“ ir t.t.

Tuom tarpu yra žmogystos, kurios dėl vienos tokios knygutės po kelis mėnesius sėdi Senapilės arba Kalvarijos (Suvalkų rėd.) kalėjimuose. Ne istabu, jog isz szios prieszasties žmonės pradėjo judėti. Ir kaipgi nejudėti? Maldaknigę, atspauditą 1863m. kiekvienas gali liturėti, jeigu gitoji maldaknigė dar neapiplyszus (t. y.

iszrodo nauja), tai turėtiją uždrausta ir jeigu zemskis arba vaitas pamatytu neapiplyszusia maldaknigę rankose meldžianczius lietuvioturėjo, atimti. Taip ir dedasi: atimtas maldakniges arba degina, arba žemskis vėl parduoda jas kitam lietuviui ir isz to turi nemažą pelną.

Lietuvos inteligentams dar arsziau: iszgirdo lenkai, kad lietuviui maskoliszkose susirinkimuose noriai kalba maskoliszka, o ne lenkiszka, pradėjo rėkti ką tik ne „karaul“ ir apszaukia juos atskalonais, lidvomanais, ateistais ir t.t. isz dalies įkalė į galvą apie tai ir vietiniai gudų valdziai. Dėl apmalszinimo lenkų lenkiszkuose susirinkimuose lietuviui pradėjo kalbėti lenkiszka: tada vietinė valdzia pradėjo žiurėti ant jų, kaip ant nedraugų Maskolijos: pagaliaus lietuviui pradėjo kalbėti lietuviszka (žinoma tik tarp savės): tada ir vietinė valdzia, ir lenkai pradėjo iszmislinėti nebutus daigtus, ir skaityti juos revolucijoz agitatoriais, socialistais, nihilistais, anarchistais ir t.t. Gaila, kad lietuviui nekamba krynų kalba: tada ant jų gal neiszmislinėtų!

Lietuvius kaltina už norą atszikirti nuo Maskolijos. Neteisingas apkaltinimas! Lietuviai žino savo istorija, mini tuos brangius laikus Gedimino, Keistuczio, kada maskolius draugiszka duodavo ranką lietuviui, o lietuvis — maskoliui, atmena, kaip szios dvi tautos turėjo vienus nevidonus, vienus draugus, atmena, kaip noriai padėdavo viena kitam nelaimėj, kaip pergaldavo savo neprietelius.

Ir szindien lietuviui, ramus žemdarbiai, negeidžia daugiaus nieko, kaip po skipetru Didži Maskolijos Ciccorių sotjits vaisiais ramumo ir prakaituodami apdirbinėti savo laukus. Ir kuomi lietuviui gal buti pavojingi? Isz viso jų du milijonai su moterimi, seneliais ir vaikais.

Protestoniszka szaka lietuviszkos tautos, tekusi Prusijai permaža ir neženkli dėl isteigimo augsztos ir žymios lietuviszkos spaudos. Lietuviszka spauda pastaruose metuose atsiradusi Suvienytose Valstijose Sziaurinės Amerikos, beveik nedaaina į Europą. Priegtam literatizska lietuviszka kalba, esanti dar tik perijode savo iszsidirbimo, yra žinoma tik tai nekuriems specialistams „kity tautų ir už tat lietuviszka spauda negali sudjiti visuomenės.

Lenkiszka ir mus spauda dideliuose Europos centruose, kaip tai: Londone, Paryziuj, Genevoj, Czuriche, isz dalies Vienoj ir Berlyne priskiria lietuvius daugiaus prie lenkų. Vokiszka spauda, o lygiai prancuziszka ir angliszka, kada joms atsieina kalbėti apie lietuvių darbus, kalba ne kitaip, kaip tik apie darbus „katalikų Lietuvos“ sumaiszjamos tautystę su tikėjimu.

Valdzia apszaukia lietuvius socialistais, anarchistais. Tas apkaltinimas visai be pamato: neapiplyszus (t. y.

„Viltis musu mokslas, tikyba szventa“

PAJAUTA.

Lizdeikos Dukte,

ARBA

Lietuviai XIV szimtmetyje.

Istoriskas apsakymas Bernatovicziaus.

I

Tasa.

Lennikal tie buvo tai iz didesnės dalies broliai Jagaliaus, arba gimnalcziai, skaitlingo namo Gedemino ainiai. Iz tos eilės nuolankunų gyvniausius vienvalinius davadus bieziulystės ir velijimo davė jam Keistutis, kuningaiksztis Žemaitijos, jo tikras dėdė. Jagalius taipgi mokojo but jam dėkingu, nes negalėjo užmirsztį, kad jam ypacz kaltas buvo savo isziaugsztinimā, nes kada po myriui Algerdol) suns jo pirmos paczios eme reikalauti tiesos valdymo Lietuva, o žmonės mažai pasiremdami ant perdidelio jaunumo Jagaliaus dangiau rodė velijimus Keistucziui, vyrui veikliam roda ir ginklu, jis nenorėdams nau lotis iz neprielankios valandos brolvaičio, iszvaikė susikerszjusias gaujas, parodė jaunytį žmonėms ir padavę jam kardą ir kepurę kuningaiksztiszka, pasodino ant skidos Gedemino ir pakėlęs augstyn tarė i nusistebėjusius žmones: „Sztai yra valdonas Lietuvos, paskirtas nuo Algerdo ir dievų, ir kad ne ant ankstyvumo metų žmonės turi žiūrēt, bet ant kiltumo kraujo, kuris jį gaivin. 2) Sztas prakilus darbas netik įgijo guodonę Jagaliaus dėl dėdės, bet buvo drauge užmezgimu jo bieziulystės su Vytautu, sumni Keistucziui, Gardino kuningaikszticziui, kurio jug malonę nevisad glamonėjo valdonas Lietuvos. Tokiu budu jaunas kuningaiksztis atėjęs prie valdymo pangėdamas metuose ir veiklume ne tik viduj gerovę szalies tikrino, bet ir už rybų stengėsi galybę jos platint.

Bet stengimasi jo ne visuomet pageidautiną pasekmę duodavo. Szalys lietuviszkos apgyventos buvo labai pavojingais susiedais, kurių neapykanta dėl pagonijos be paliovos žadino prie užpuolimų bei karių: krikščionybė graikiszkių apejų iz rytų, romiszkas iszpažinimas isz pietų tolydžio ir kassykis daugiaus spryši ant užvedimo szvento tikėjimo Lietuvoje. Gynėsi, kaip galėjo, isztikimas savo dievams Jagalius, muszė ir tankiai pergalejo krikščioniszkas tautas; vienok nelengvai įstengė ant tiek kuningaikszticzių padalintas szalis užlaikyt nuo įtekms tikėjimo, kuris taip matomai ir didelę neszė naudą. Iz tikrų paprastai žmonės, nepajėgus pakilt prie augstesnių supratimų, akiai laikėsi tiesų protėvių ir tuomi aitraus szventė įstatus tikro Lietuvio, kuomi aiskiaus matė daromus ant tikėjimo užpuolimus; bet kuningaikszticziai ir ponai visizkai tame dalyke reiszkė prieszingas nuomones. Jau didesnė dalis sunų Algerdo, ypacz pirmosios sątuokos, turinti dalis savo Valynioj, Ukrajinoj ir Sziaurinėj Lietuvoj, buvo priėmė tikėjimą graikiszko iszpažinimo ir žmones sav prigulmingus vedė dėl dalinimo savo nuomonių. Jaunesni jo suns antro ryzsio, tikri broliai Jagaliaus, gal taippat degė prielankiais dėl krikščionybės velijimais, bet iz didesnės dalies neztikrinti butu, laukiant pagelbos isz rankos savo brolio, arba turėdami savo butus (zanki) ir kaimus szale sostapilės, nedrįso nuo valios brolio ir vieszpaczio skirti savo nuomones. Iz to įvairumo nuomonių turėjo kilti giminėje skaitlingos netaikos ir vaidai ir abejoti negalima, kad visų namičių karių, užpuolimų ir grobių, kurių paveikslą parodo tuomlaikiniai Lietuvos vaikai iz didesnės dalies buvo prie žastim padalintos tikėjimiszka nuomonės sunų Algerdo.

Tuom tarpu apsedę Vilniuje pirkliai ir atmatininkai krikščionys be perizskados savo iszpažinimą pilydami neniekino paveizda ir prikalbinėjimais raginti žmones prie iszpažinimo tikro tikėjimo. Gelbėjo jiems tose pastangose zokonas Tėvų Pranciszkonų, nauji įvestas Vilniuje lietuviu Gastauto, didžio virsziniko Padalijos, kuris pažinęs kaiminystėje gražaus budo ir lietos krikščionę, dukterį Buczackio, gerbo Habdank, lenkiszko pono, ne tik dėl jos pavylyjimo tikėjimo szventą priėmė, bet per jos prikalbinėjimą partraukė isz Lenkijos minėtą brolią, klostozorių jai pabudavojo ir žeme apteikė, Gedeminas, tėvas Algerdo turėjo taipgi linkti prie krikščionybės, jei abi savo dukteri iszleido už krikščioniszkių ponų. Jo pranokėjai, ar pasekėjai tankiai arba priiminėjo tikėjimą szventą, arba dėl jo priėmimo norą rodė.

1) Algerdas pirmu ryziu paėmė moterystėn Julijonę, kuningaikszticziutę Vitebsko ir paėmė su ja kuningaiksztystę to vardo. Su ja turėjo szesiz sunus t. y. Vladimierą Kijėvoj, nuo kurio pačio kuningaikszticziai Sluckiai, Zdzislawą ant Padolijos, Lingvina Mseislove, Viguntą Prubezevske, Konstantiną Czernakave Severiszkam ir Czartoriske, nuo kurio kuningaikszticziai Czartoriskiai ir Flodora Sanguszka, nuo kurio kuningaikszticziai Kovelskiai ir Koszercaai savo pradžių veda. Iz antros moterystės su Marija, kuning. Tverska, Algerdas turėjo taipgi szesiz sunus t. y. Jagalių, kurį įpėdiniu po savim paliko, Skirgalių, Svidrigalių, Koributą, Dimitrą ir Viguntą. (Pagal Strijkovskį).

2) Dėjosi tai Kernavoje, senobinėj sostapilėj, nes ten paprastai iszkeldavo kuningaikszticzius ant vieszpataujanęjų.

3) Kad Algerdas buvo su kariuomene pas Maskvos miestą, o Gosztautas nusitolino į Tikociną, Vilnėnai naudodamiesi isz jų prisaszalinimo, sugriovė bažnyčią ir klostozorių ten tad pastrunytą, kur neseniai turėjo vietą butas, vadinamas vyskupiszku. Septynis zokonikus nukirto ant rinkos; septynis jieszkanczius prieglaudus kalnuose Autokalnio pasiviję prikaltė prie kryžiaus ir paleido ant Vilijos. Algerdas sugryžęs isz karės, penkis szimtus mieszcionių, kaltų szitoj žudynėj, liepė ant rinkos nukapti ir padarė apgarsinimą, pavelijantį krikščionims savo szalyse valną pagyvonią. Tasyk Gosztautas vėl pargabeno pranciskonus isz Lenkijos ir apgyvendino juos ten, kur lyg sziol savo klostozorių turi. Yra ten ant szventoriaus koplyczia, kurioj yra sudėti szv. kankintinių kunai.

Teisybė, kad tą tankiausiai darė viltije prilenkimo sau popiežiaus ar krikščioniszkių valdonų dėl apturėjimo jų globos priesz neprieteliszkas tautas, kurios juos ginklais baudė, ir kaip veik pasiekė savo, vėl prie senų iszklydimų gryžo; nemažius vienok szviesa tikro tikėjimo isz visur smelkiantisi į Lietuvą svarstėsi narsiai su iszklydimais stabmeldystės ir mieriuose nors tolimuose vertė, matyt, pažymėtiną epoką atmainos moraliszkos toje tautoje.

Bet, ką tikras dievotumas ir meilė gerovės artimo keliu szvelnumo pasiekti norėjo, tai pergale, iszdidi globa krikščioniszko sosto, girpelinga ginklu, o szlyksztį paleistuvystę į nieką pavertė. Artymiansiu ir placziausiai siekiančiu lietuviszkių rubežių susiedu buvo isz vienos pusės brolija kryžiočių, bėgij nepilnai dviejų metų iszaugus galybėn Prusuose, isz kitos, nuo krasztų Baltijos marės, brolija karžygių kardinų, ankszciaus kiek toj dalij Lietuvos apsisėdusi. Abiems neatsargus svetingumas po nepasekmingų jų žygių szventon žemėn, prieglaudą duodanti sav ir kaimynams prazudingus prieszus darė. Abi viena pradžia, viena dvasia iszdidumo, pavidale zokoniszko nuolankumo gaivino. Karžygiai kardinai, taip vėliaus pavadinti nuo raudono kardo, prie kurio apsiginklavę laikė miszias, isz pirmo pelegrimai vokiszki szventon žemėn, vėliaus vietiniai ligonbuczių tarnai krikščioniszki per milaszirdingus darbus užstarnavę ant atminties popiežiaus Klemenso III, kuris juos užtvirtino zokoniszka regula szv. Augustino ir papuoszė vardu brolių ligintojų namo Marijos Panos Jeruzolimoje. Pradžioje skaitliuje kelių po apglauba pirklų liubekinių atėjo iki žemaitiszkių krasztų; ten menkutę sumuszų koplytelę, nekaltybę, elgėtij ir paklusnume valdžios vietinės, paveizdingą vedė gyvenimą. Pamėgo žiamaiczias ta taiki ir iszradimuose pirmų veikmonių gausi draugystė; szvelnus jos apsiėjimas ir gera paveizda, laimingą dėl krikščioniszko tikėjimo emė isz davinėti pasekmę; bet, kad po didesniame zokoniszkių brolių užplaukimui, iszdrijo mainyt vargingą prieglaudą ant aptvirtintų pilių, o tikėjimą szventą garsinti su ginklu rankeje, kad isz pakelevingų stoji staiga vieszpacziais tos žemės, pamatų tai žemaiicziai, stengėsi nedėkingus žmones apmalszinti, bet jau buvo per vėlu: suaugęs umai galybėje ir turtuose zokonas, vieszpatis pamarės, kuris jam dastatė neapskaitomą paspartį, iszsilavinę gerai kariszkame moksle, lengvai tamsius žmones pergaleidavo, o pasilinkdams kas syk gilyn szalies, tuojaus panorėjo gražiausios dalies Lietuvos, kuri yra žinoma po vardu Vidziamės.

Tuom tarpu laiminga žvaigždė dievotų karžygių isz kitos pusės rengė jiems naujus ir didesnius dar pelnus. Konradas Mazovijos kuningaiksztis, grašinamas vienval užpuolimais pruszkių stabmeldžių, su kuriais rubežiavo, kad jiems negalėjo tesėt, dagirdęs, kad po iszgyjimui kryžiočių isz szv. žemės, narsus tie žmonės be buto ir prieglaudos veda pataikingą gyvenimą, per pristojimą ciesaoriaus Frideriko, pargabeno juos Lenkijon ir davė žemę Chelminšką ir Dobrznšką su triobomis, užtikrindams jiems valdymą tų turtų už ką numalszins prieszā, kurio podtraug visoku laimikiu turėjo teisingai su savo davėju dalintis. Iz pradžių kryžiočiai iszpilydami prižadėjimus netraukė ginklo kaip tik ant prusz, kuriuos atvertę prie tikėjimo, ar isznaikinę isz pamatų, kad pasijautė stiprumė, netik nesidalino laimikiu su Konradu, bet grumojančiazii statydami veidą jam ir jo įpėdiniams pastoj baisinga aplink tauta. Be to, suvienyti tuojaus su kardiniais karžigiais vienybe valdymo, mistrą pruszkių kryžiočių vadovaujanęju ponu abiejų zokonų darydami, sunkius smugius Lenkijai ir Lietuvai pradėjo užduoti. Paprasta prieszacia jį puolimų Lietuvon buvo vertimas stabmeldžių į krikščionis. Jų karvedžiai, įpuldami į nelaimingą šalį, degindami kaimus, pleszdami grobius ir žavindami beginklius gyventojus, norėjo juose įkvėpti pamylejimą savo tikėjimo. Krito tukstanziais lietuviu apgynime savo dievų, o jeigu krikščiztį priėmė, darė tai dėl suvadžiojimo savo priesz, isz kurių kartkarcziais baisingą pagiežos paveikslą darė. Bet ginklas kryžiočių, jau tuomet gerai apsi pažinusių su ugniniu ginklu, kuone emė virszų ir net darodė, kad Lietuva per kelis metus po pergale zokono pasilikkama, pažeminanczia dnone turėjo apsimokėti. Kryžiočiai netikt kare stengėsi lietuvius pergaleiti: politika jų lygiai kaip ginklas griausmingas, mokojo sėti netaikas giminėje Gedemino ir gal but atėję prie galutinio pajungimo Lietuvos, jei amžiaus didvyriai nebutų sulaukę prazvingų zokono kėsiniamsi. Kada juk isz vienos pusės ginklas Laketkos smugi jam bausų uždavė po Plovcais, vėliaus kiek Keistutis, garsiausias savo amžiaus kariautojas, isz kitos vienval antpludį jo nuo Lietuvos grąžino ir nesykį įžengtinu muszu taip jį mokojo apmalszinti, kad kryžiočiai, pakol gyvenio Keistutis, pasiliko rubežiuose savo vieszpatysczių.

Iz to lengvai galima manyti, kad jei ne blėdinga įtekms kryžiočių ant Lietuvos, tai szalis ta bent anžiū ankszciaus but pažinus szviesą tikro tikėjimo, bet palaidunystė zokono naikindama užsimezgime laimingą pradžių, palengva neapkestinu darė lietuviams tą tikėjimą, vardo kurio tiek smugiu neszė. Tuom tarpu butai ir pilys kryžiočių buvo vienval stoczia, ant kurios karžigiai visų tautų, užsidegę karszcziu krikščioniszko kareivio gandą susirinkimo sav davinėje. Daugiausiai ten vis rasta susirenkanęzių vokieczių. Kožnas garsus namas turėjo sau už garbę, jei jo varde jaunikaits dengėsi ploszcziu ir dėvėjo raudoną kryžių prie szalies. Po teisybei, jei įstatymai zokono taip butų buvę iszpilyti, kaip laimingai jį iszkėlė auksan ir galybėn, tai nebutų gražesnio užmanymo, kaip vienijimasis tose lagijose dievotų, kurios isz taip mažos pradžios staiga didelę pakilusi tauta vadą savo, mistrą skaitlinje valdonų emė. Bet prizadai zokonikiszki — nekaltybė, elgėtis ir paklusnumas sulaužyti jų pacziu pasielgimu, atėmė jiems garbę apgynejų grabo Iszgyntojaus ir buvo prieszacia bergzdiszkumo visų kelionių szv. žemėn; o duodant naują pakraipą jų užnacioms ir pageidavimams ant nuopuolio kaimyniszkių tautų rodėsi tolesnį butą zokono dėjo.

Buvo tame laike kitokio dar budo karžigiai, kuriuos len-

gvai galima buvo pažinti pagal užkiszztą visuomet ant veido kalpoką, arba kada jį pakėlė, pagal liudną iszžiurą. Szale to, ženklas jų skidos tankiai vienas žodis, prisakmingas vienas ženklas daug kalbantis duodavo pažinti kuomi buvo ir ką sekiojo. Buvo tai szalinikai patogumo, aukos kuone visad nelaimingos meilės. Gražioji lytis, priduoama angscziciausią vertę narsingumui davė pastumėjimą jų užsidegimams. Skirtumas luomos ir gimimo nekenkė jiems dėl vaikymosi garbės, vertos atkreipti ant savės atydą karalaitės arba kuningaikszticziutės, kurią už dalyką pasiszventimo savo rinkdavo, nės garbė tobula ir garbstymas nežinantis paszalinų užmaczių, galėjo tik skaistumo priduoti grožybei. Gana buvo buti gerai užgimusi ir vesti nesuteptą gyvenimą, idant vertu buti szito užmanymo; taigi karžygis valnybėj tik garbstymo rasdamas laimingumą, gyvenno visas ant kito svieto, kurį jam sutvėrė vienas jo ponios dirstelėjimas; nepaisė ant jos likimo ir tik apie tai rupinosi, kad nieko jai nesmagaus nepadaryti, arba geriaus idant tai tik daryti, kas jos plojimą iszszauktų, arba garsą jos dorybių ir patogumo apskelbti galėtų. Tankiai ant turnėjų gražia ranka duota juostelė arba kiva buti gerai užmanymo, amžinus ant karžygio ryzsius uždėdavo. Kartais pamatyta grožybė bažnyczioje, ant baliaus arba kelionėje netycziomis sutikta, isz valno jaunikaiczio darydama nevalnyką ant viso gyvenimo. Pasilikkavo menykciancziu jo akių paveikslu, su kuriuom perbėgdams nežinomas žemes, klaidžiodams po užmarines szalis ir žiaurusius tyrus, neturėjo kitokios bendrstos, apart isztikimo arklis, nei smagumo kitokio per prisiektą ant skidos ženklą ir ginklą, kuriuom užstarnauti geidė.

Ir Vilniuje kitados, ypacz laike vaikynių, galima buvo matyti panaszų karžygi, o kartais ir kelis žengianczius į glistas. Bet Jagalius mažai gabus įeiti padėjiman jų szirdžių ir paszaukinų nedaug paprastai dėjo ant jų tėjimo, manydamas daugiaus, kad jie nepripažinojo jokios virszinikystės.

II.

SZVENTNY CZIA.

Kruvinos aukos neduosiu,
Nes ką veiks tos aukos brangios
Pas dievaitį maloningą.
Bet kodylį paaukausiu,
Kurį sveczios szalys stunczia,
Ir žaltas žoles kvapsningas
Savo žiedais įvairiausias.

Jan Kochanovskis.

Iz to, kas czia prisiminė apie užpludimą kryžiočių Lietuvon, lengva yra suprasti, kad Jagalius, ateidams ant svieto atsineszė su savim neapykanta dėl szito zokono ir jo tikėjimo. Bet netik nerėdams kryžiočių iszauklejo jame pasizszkztėjimą krikščionybe; visos kuone vietinės tautos: lenkai, czekai, vengrai ir kuningaikszticziai isz eilės vokiszkos pangzdinti per zakoną įsikverbdami Lietuvon, naikindami ją kardų ir ugnia laikė vienvaliniam kas link savės neiszsitikėjime. Kad narsumu Algerdo ir Keistucziu pergaleiti ar užvesti ant žabangų aploistoj szalyj badu ir maru naikinami rasdavo savo kiltų, kuomet tuom tarpu lietuviszkas ginklas Lenkijoje ir žemėje kryžiočių už savo skriaudas atlygindavo, no mažius vienok kardas krikščionio kassyk bjauresniu darėsi Lietuvai. Suaugęs tokiuose jaunuose Jaugalius, apsesztais kaimynais, kurių noszesnybė szviesos neniekino imt nuo jo tankių pelnų, persiėmė anksti ta dvasia neiszsitikėjimo ir netikystos, kurie net vesliniam gyvenime nesiliovė jame atsiliepti. Taigi kaip veik apėmė valdžią szalies, dabodamas užpuolimus kaimynų, visas savo pajiegas atkreipė ant pastatymo apgintiniasiam padėjime sostapilės. Jo užmanymai atneszė pageidautas pasekmes. Antpludis vezrianczių isz visur gyventojų į Vilnių umai padidino miesto galingumą. Isznyko aplinkinės girios, tvirti murai užėmė jų vietą ir visi pakraszcziai linksmesni pastoj. Trumpame laike prastos lipnybės, namai ant greito sukaltį pradėjo duot vietą akmenyeczios, besitiesiancziomis gatvėms ir rinkoms. Ten bagoczius, ką jieszkajo malonės ir progos prisitarnanti vieszpacziai szalia jo ruimo budavojo sav patogų namų; pirklis, iszgelbėtas prekybiszku upių bėgiu, skyrė krautuvę savo pirkiniams; amatninkas rengė savo varstotą; ten varžos jieszkajo sau prieglaudas. Žodžiu, kožnas prie szono jaunojo vieszpaties, rasdamas pelną arba pragumą sėdosi Vilniuje. Staiga miestas platincsi ir kilo apstingume ir galingume.

Su pasididživimu Jagalius žvelgė ant ugio sostapilės, pritinkanczius gyvenimui Lietuvos valdonų; o matydamas juos iszšipildanczius dievų lėmimus, kurie per lupas Lizdeikos davė pažinti jo proseniui ateinanczių jos garbę, nesigailėjo nieko dėl jos pagerinimų ir kuoduosniausiai rėmė apsisėdanczius Vilniuje gyventojus. Bet netikt viltis valnybės ir laimė matymo vieszpaczisko veido traukė juos į murus sostapilės; prakilnesnis ilgėjimas traukė ten žmones isz visur, o tuomi buvo pragumas užgana padaryti tikėjimiszkomis pareigoms pilnoj jų szventybėj. Jau nedabar žmonės geri, žiūrėdami ant dangaus užsėto žvaigždėmis, ant stebuklingų atmainų meto ir viso svieto surėdymo paėmė supratimą apie augscziciausią Esybę ir isz burio savo dievų, su kuriais gyveno ir draugavo palaikė ją dangiszkuose ruuose. Augsztejas visagirdis, Augsztejas visogalis buvo tos garbės mieriu. Sostą jo siautė bariai algisų, tarpiniszkių dvasių tarp netikumo žmogaus ir jo galybės; bet rasti tas labdaringas dvasias, duoti joms pažinti savo reikalus ir kuomet prilankumū, kaipgi nepergalėtinas klintis sutikdavo žemas žmogus! Gyventojai amžinų girių, kada jiems ugnis sunaikino triobas velti siuntė karszias maldas prie dievo Trilyczio, saugotojaus gaisrų; veltu statydami jam po medžiais soduose duoną, suri ir alų tikėjosi nuszaukti nuo kalno algisų dėl apturėjimo nuo jo prieglaudos. Stalai jų per visą naktį nejudinti, rodėsi sakė, kad ne po medžiais, tik ant vertesnės vietos auka dievams turi buti aukauta. Jeigu jiems liutas žvėris kaiminę isznovijo, ant kelmų kvap-

(Toliaus bus).

M. Durning
Laiko grabus ir balzamuoją kunus. Gyvena ant
FIRST and COURT STS.
ELIZABETH, N. J.
Telefonas - Toliaus 59b. Arti 59

Forniczius
del fruntruimio, miegstubės, stalavos ir kuknios parduoda labai pigiai.

B. Bloch
Laiko laikrodžius, daimantus ir visokius sidabrinus daiktus taiso ir parduoda.
Agentas Real Estate insurance.
196 FIRST STR.
ELIZABETHPORT, N. J.

Centennial HOTEL
Pirmos klasos Amerikizkas Lager Alus, vynas, likieriai ir sigarai.
EMILE MASCOT
Proprietor
Jis taipogi yra agentu E. Garnier, o & Co. Californijos vyno isz San Francisco.
814 SECOND STR.
Corn. Ripley Place,
Elizabeth, N. J.

Aliance Hotel
Netoli nuo lietuviszkos bažnyčios. Viskas užlaikoma kuopuikiausia. Szaltas alus ir turkizski cigarai.
Mrs. CROWLY, Prop.
322 Second Street,
ELIZABETH, N. J.

Geriausis dėl Lietuvių vieta yra
Formerly Fisher's Hotel
Kuris norėtų gali tą vietą nupirkt už pigią prekę.
OTTO J. PIEHLER
Proprietor.
316 Second Street,
ELIZABETH, N. J.

K. Obiecnas.
ant
57 MONROE STR.
NEWARK, N. J.
Užlaiko paikiausia alų, arielką likierius ir kvepiaaczius cigarus. O stiklai koki dideli! Oi, oi, oi!

D. WAINAR
412 Wall str.
Elizabeth, N. J.
Po 1 d. mėnuo subatoj buna
Ruskos Maudykles
atidarytos nuo 6 iki 12 v. vakare.
Prekė 15 c. ir 20 c.

B. BRODY
Geriausias praktizskos plaukų kirpikas ir barzdiskutis.
Su naujusia elektrizska maszina sugarbiniuoja plaukus.
182 1/2 FIRST STR.
Elizabeth, N. J.

CZEBATAI ir CZEVEERYKAI!
Jei nori pirkti czebatas, czeverikus arba kalioszus, tai eikie pas
Louis J. Sauer.
ant
170 First - Corn. Court str.
ELIZABETH, N. J.
Czia tu rasi geriausius czeverykus už pigiausia prekę visam mieste. Asz nelaikau blogo tavoro.

Jei isztroszkes, nori gert, ateiki pas
CAVAN SMITH
O atsigersi szalto alaus, porterio, elio ir parukysi kvepianczių sigarų. Gyvena ant
200 First str,
Elizabeth, N. J.

Ar nori insekuravot (insziuryt) savo daigtus?
Jei nori tai kreipkis prie geriausio agento
L. O. Donnel
ant
154 FIRT STR.
ELIZABETH, N. J.

HURA! Visi pas J. Boltuni,
Nes jis užlaiko geriausius gėrymus, kaiptai Alu Porterj eli ir labai szirdingai priima svečzius.
Gyvena ant:
233 - 2nd. str.
Elizabeth, N. J.

Ar žinote kur smagiausia laiką galima praleisti?
Ugi pas
W. Jasaiti,
Jis užlaiko geriausius gėrymus: szaltą alų ir kvepianczius sigarus isz paczios Turkijos.
Gyvena ant
217 FIRST STR.
ELIZABETH, N. J.

CH. EILBACHER,
Geriausias visam mieste
Budavotojas
ir
Murininkas
ant
32 FOURTH STR.
ELIZABETH, N. J.

Geriausias Sztoras
V. Czepukaiczio
ir
Ch. Czivinsko.
Tavorai koszviežiausi, o žmonės teisingi.
Taipogi laiko puikius
ARKLIUS.
Vyrai, jei norite neturėti sarmatos iszvažiavę ant szermenu arba veselijų, tai imkite jų arklius, o pamatysite, kaip puikiai bėga tie briginiai.
309 W. Centre st. Shenandoah, Pa

Bank Exchange
Daniel Fallon, Propr.
130 First Street
ELIZABETH, N. J.
Laiko geriausius ir skaniausius gėrymus visam mieste.
Telefonas 562.

LIETUVISZKAS SALIUNAS!
N. FREEMAN
Parduoda vyną, likierius ir alų lagerj. O taipogi ir puikius cigarus.
Gyvena ant
280 KENT AVE.,
BROOKLYN, E. D.

Hotel Gernandt,
John C. Gernandt, Prop'r.
Cor. Second & Trumbull str.
ELIZABETH, N. J.
Telenpone Call, 663.
Geriausias hotelis yra
Hotel Gernandt
kur
John C. Gernandt,
Prop'r.
Kampas 2-nd ir Trumbull str.
Szaltas alutis, o cigarai tai nėra ką girt, nes jie patys giriasi.
Elizabeth Port, N. J. [17-11-97]

H. Gerken,
Real Estate ir Insziurijimo Agentas.
Apdirba stiklus ir insziurija nuo ugnies.
Kalektavoja randas inokestis nuo prapecziu ir komiszionierius dytu.
Pristato ANGLIUS už pigiausia prekę.
Offisas:
91 Grand str, Brooklyn, N. Y

F. L. & A. Heidritter
DASTATO
Anglis, Medzius Lentas.
Turi garu varomą maszina dėl lentų pjovimo ir apdailinimo. Gausi viską, ko tik reik namų pastatymui.
Elizabeth, N. J.
Offisas ir Yardas
Pine str.
Bet. 4th & 5th st.
Fabrikai
Elizabethport, N. J.
Earl, Ark.
Batiscan, Quebec.
Žemesnis Yardas
ant
S. Front str.
ties Elizabeth River

PUIKIAUSIA SKABINYCZIA.
Geriausias iszskalbja ir puikiausias viską iszprosavoja visam mieste.
Marszkinius - - - - - už - - - - - 10c.
Kaunieriai - - - - - - - - - - - 2c.
Rankaukos - - - - - - - - - - - 4c.
Pedikiai - - - - - - - - - - - 16c.
Naktiniai marszkiniai - - - - - 8c.
Pakločės - - - - - - - - - - - 8c.
Staltiesės - - - - - - - - - - - 10c.
Apatiniai marszkiniai - - - - - 5c.
Apatinės kelnės - - - - - - - - - 5c.
Novalaczkos - - - - - - - - - - 5c.
Abrusai - - - - - - - - - - - 3c.
Panczekos - - - - - - - - - - - 5c.
Servetkutės - - - - - - - - - - 2c.
Sznipszdokas - - - - - - - - - - 2c.
Surdotas - - - - - - - - - - - 20c.
Kelnės - - - - - - - - - - - 25c.
Bruslotas - - - - - - - - - - - 25c.
Gaunant iszvalytus daigtus reik už juos tuoj užmokėt.

LEONARD BROS. 118 Court Str. Elizabeth, N. J.

DANIEL J. VALSH
CARPENTER and BUILDER.
Jobbing promptly attendet to.
Estimates cheerfully given.
Resid 321 LIVINGSTON STR., } Elizabeth, N. J.
Shop 321 BROADWAY, }
Yra tai geriausias karpenteris ir budavotojas. Darbą atlieka kuogeriausias.
Reikale lietuviai tesikreipia prie jo.

AARON WEISS & Co
106 First Street,
Elizabeth, N. J.
Drabuzius, Skrybeles
ir visoki apsilviltuva
Parduoda už pigią prekę.
Visiem vienas praisas.

James J Myginty
LAIDOTOJAS LAVONU
ir
BALZAMAVOTOJAS.
Prie lietuviszkos parapijos Szv. Panos Marijos.
72 S. 2 str. Brooklyn, N. Y.
Vienos durys nuo Wythe Ave
Laidoje ant visokių kapinių.
Parsamdo karietas ant szermenu veselijų ir t. t. labai pigiai.
Stonia po No 76 S. 1 str. arti Berry.
ADARA DIENA IR NAKTI
Telefonas 559 Williamsburg

Juozas Katylius
Puikiausias visam mieste barberis
Skuta barzdas
ir
Garbiniuoja plaukus.
ANT
97 Grand str. BROOKLYN, N Y
Bet. Wythe Ave & Berry str.

John Clark
užlaiko vyną, likierius ir cigarus. Visados szaltas ir szviežias alus.
Elizabeth Port, N. J. [17-11-97]

James Mitchels Sons
125 & 127 First str Elizabeth, N. J
Parduoda GRABUS
IR FORNICZIUS
Geriausias visam mieste forniciuziai ir karpetai. Mes pristatom ir patys sudedam karpetus.
Dailus Brussels karpetai 60 c.
Tie pats New Yorke ir Newark 85 c.
Lovos, szienikai kaldros ir visoki daigtai labai pigiai.
Ateikit visi kam reik del reikalų pagrabo diena ar nakezsa
Telefonas 56m ir 70

Marshall & Ball
CLOTHIERS.
John A. Engel. Agentas
Newark, N. J.
Sell at prices to please all-call & see their stock the largest in the state.
CLOTHING HAT & SHOES & UNDERWEAR & C.
807 - 809 - 811 & 813 Broad str. NEWARK, N. J.
Carfare paid.

Didziausias drapanu ir czeveryku sztoras!
807 - 809 - 811 & 813 Broad Str. Newark, N. J.
Geriausias tavoras ir pigiausios prekes visam mieste.
Karas apmokėtas kiekvienam pirkikui

Temykit!
Geriausias proga igyti Real Estate; ir nepraleiskite tos progos
Rahway N. J. yra 15,000 gyventoju
Didelis iszdarbejystės centras Amerikoje.
Tik 17 mylių isz New Yorke prie Pennsylvanijos gelezinkelio, didziausio ant svieto. Kasdien praeina po 50 treinų. Feras 10 c. 40 minutų kelio isz New Yorke. Darbinikai prie jus durų yra fabrikai puodų, plytų instrumentų maszinų ir visokių fakrerijų.
Ingyk locna nama!
Dytus gauni už dyką Rahwah Bank. Kapitolo turi \$500,000,
Miesto lotai po \$50 ir virszaus
5 dol. isz virszaus, o paskui po 1 dol. ant nedėlios.
Jokio intresto, jokiu taksų, jokio assessmentto.
Ne tik padidysi pelną, bet greit igysi locną namą ir turėsi darbą del savęs ir dėl szeimynos.
Labai yra naudinga del darbinjko nusipirkti lotus jau apgyventam mieste, kur yra szimtai fabrikų ir kur labai greit galite gauti darbą. Už namus jus mokėsit tik tiek kiek mokėtumėte randos.
Nuvažiuot galite už dyką nuo Courtland St. Ferry nedėliom ir czetvergais ant 1.30 P. M.
Ar tymesnes žinias gausite nuo
Henry Mac Namara
Room 40 261 Broadway, N. Y
Jei negali ateit ateinancazia nedėlia, tai atėik bet katrą nedėlią arba czetvergą

Lotai ant pardavimo.
ASZTUONI LOTAI bus pigiai parduoti pirmutiniam pirkikui. Tie lotai yra prie
Olive & Laura ulyczių tarp Spring ir Catherrue str. ELIZABETH, N. J.
Dasiznokit pas BRAZINSKĄ
ELIZABETH PORT, N. J.

Labai pigiai galite gaut
dėl guolio paduszkas. Mes uzordeliavom extra penkis szimtus paduszku. Mes turime visokio didumo ir visokių kainų. Taipgi labai aruti impilai. Prekė
50 c. ir daugiau.
==VISOKI RAKANDAI==
pas munis kuopigiausias parsiduoda. Visokius įrengimus, rakandus ir forniciuzius gausite pigiau, kaip kitur. Prekė prasideda nuo
\$ 3.75.
MGMANUS BROS
FORNICZIU ir KARPETU.
nuo 105 iki 109 First str.
ELIZABETH, N. J.
GALIMA GAUTI ANT ISZMOKESCZIU.

Mrs. E. L. Schleunig
at
210 Second Str.
Elizabeth, N. J.
Visos lietuviszkos moters, kurios nori turēt grazią skrybėlę, tegu eina pas
Mrs. E. L. Schleunig,
ir iszsirenka sau dailiausia.

Ch. Romps
PARDAVEJAS
VYNO, LIKIERIU IR CIGARU.
Likieriai importuoti.
150 North 4th str.
Cor. Bedford Ave.
Brooklyn, N. Y.

(Tęsa nuo 4-to puslapio)

Lietuvoj labai mažai yra fabrikų; juose dirba vos kelios desimtys žmonių, pertai ir socializmas negal platintis. Priegtam nuo prijungimo Lietuvos prie Maskolijos neatsirado nei vieno socialisto lietuvio.

Nuo atliuosavimo žmonių nuo baudžiavos, lietuviai jautėsi dėkingais maskoliams, juos mylėjo; dabar-gi jie maskolių bijosi.

Dvasiszką peną lietuviai gauna nuo lenkų lenkiskoj kalboj, nuo vokiecių — lietuviszkoj. Lietuvis žino, jog Vokietijoj jis gali melstis bažnyčioj prigimtoj kalboj, neprivalo bijotis palicijos. Pertai pradeda jausti simpatiją prie Vokietijos, nuo Maskolijos gatszala.

II.

Daugelis skaitytojų gal nusistebėjo skaitydamas „Novoe Vremia“. Rytinėj Prusijoj gyvena pusanthro szimto tukstanczių lietuvių, bet prigimta raziava jiems palikta be baimės atsiskyrimo dalių vieszpatystės ir be skriaudos valdanczių masklainės. Lietuviszka kalba yra iszguldoma Tilžėj, Memeliuj, gimnazijose ir realizskuose mokslainėse isz knygų sutaisytų lietuviszkos kalbos žinųjų ir atspauditų paprastoms lotyniskomis ir isz dalies vokiszkai-lietuviszkomis raidėmis. Karaliaucziuj neatbutinai turi mokitis lietuviszka norintieje likti kunjgais. Mokitojum toj seminarijoj liet. kalbos buvo Fnd. Kurszaitis nuo 1841 iki 1883m.

Filozofiszkam fakultete lietuviszka kalba iszguldoma garsių lingvistų, pirmiau F. Hesselmonu, paskui A. Beccenbergeru. Tilžėj 1879m. likos surverta literatizska kuopa, szian dien skaitanti į 200 sanarių.

Kaip gi yra iszguldoma lietuviszka kalba Maskolijoj? Iszguldinėjo liet. kalbą Suvalkų ir Senapilės gimnazijose, bet koks iszguldymas? be jokio rankvedžio. Seinų dvasiszkaj seminarijoj lietuviszka kalba visai nėra iszguldoma. Kau no seminarijoj neva iszguldo, be jokio rankvedžio. Sziaip mokslainėse Vilniaus rėdyboj, kaip tai gimnazijose, realizskuose mokslainėse ir t.t. lietuviszka kalba visai neiszguldoma.

Kada 1896m. iszrinkta lietuviszka deputacija atvyko į Berlyną praszyti pavelijimo žemesniuose mokslainių skyriuose iszguldinėti liet. kalbą, buvo priimta meiliai. Ir nors nekuri vokieciai rėkė, kad nedaleisti to, bet iszmintingesi ni jiems atsaķė, kad dėl riksmo svetimt au czia ineprazus, opasinaudoti syla nepritinka dėl augszto stautos.

III.

Autorius straipsnio „Kuom turime buti“, patilpusio „Novoe Vremia“, tvirtina, kad negalima reikalauti, kad mokslainėj iszguldančia kalba būtų ne kalba vieszpataujanczių. Czia matoma paprasta kulturiszkų vieszpatysczzių politizska aksiona; ir autorius dar dzista remtis ant Suvienytų Valstijų S. A., kur visi ateviai priima vieną vieszpataujanczią kalbą ir stojasi visi ukėsis tos szalies visiszkai, savo gi kalbą visiszkai užmirszta ir nejauczia jokios skriaudos. Taip, stojasi tos szalies ukėsis, bet jiems

nieks negina buti vokieciais, airiais, lenkais, lietuviams, vartoti kalbą kokią kas nori ir tobuliti savo literaturą, arba vienyti į kokias tik nori draugystes. Žodžiu viens tik viemalyns nerugelis gali drįsti prilygti Suv. Valstijas prie tų neteisybių, priesz kurias kovoja „S. Pet. Vieķ.“

Paskutiniame deszimtmiej atsirado apie dvylika lietuviszka organų Suvien. Valstijose S. A. Auszra, Unija Lietuviszka, Vienybė L., Garsas, Saule ir kiti*) Szie organai daicina ir Prusus; isz czia, ypacz isz Tilžės yra perneszamos, zinoma, nelegaliszkū budu į Maskoliszką Lietuvą.

Valdžia daleido Suvalkų ir Senapilės gimnazijose mokiti lietuviszka. Isz ten lietuviai eina į Maskvos universitetą, kurie prilaiiko lietuviszką lietuviszkaj dalių Suvalkų rėdybos.

Neziurint ant persekiojimų valdžios lietuviams kas metas vis daugiau ir daugiau skaito liet. knygas ir jieszko apszvietimo. Kaimų ukinjkai susitarė įtaiso slaptas mokslaines, kur žiemos laike mokinasi prigimtoj kalboj melynakiai, geltonplaukiai Lietuvos vaikeliai, bailiai žiurėdami per duris ir langus, kad sztai jau ateis k a s t o k s, kurs juos visus iszvaikys.

Paniekinami ir persekiojami žmonelės pastarame laike pradėjo apleisti savo tėvynę ir jau Amerike yra į 250 tukstanczių darbszczzių vyrų.

Vilniaus general-gubernatorius Albedinskis pabaigoje septyniadeszimtų metų kreipėsi į Peterburgą reikalaudamas atmainymo valdymo sistemos, tarydamas, jog taip suerzys ir atstums nuo savęs dar tada prieteliszkas szirdis lietuvių. Taip jo žodžiai pildosi. Zmonės kas kart jau czia didesnė neapykantą link Maskolijos.

Ir kaip tuli publicistai veidmainiauja užtaraudami už prispaidimus. Juk ne dėl apszmiesto maskoliaus rasiros straipsniai toki, kaip „Kuom turime buti.“ Juk jie žino kokios tautiszkos tiesos Suvienytose Valstijose Sziaurinės Amerikos; ant galo žino, kad dėl sujungimo sutaikymo tautų negalima elgtis neteisingai ir su prievarta, .. ant visko turi buti rubežius, kurį parodo krikszczioniszka Aika. X. Y. Z.

*) „Auszra“ iszdeidinėjo Vokietijoj. Red.

F. A. BERGEN
Wholesale pardavėjas
Cigaru Tabako ir Tabokos.
305 Elizabeth Ave
Elizabeth, N. J.

CENTRAL HOTEL,
No. 327—329 Trumbull str.
Opp. Central R. R. Dapot,
ELIZABETHPORT, N. J.
August Hoff, Prop'r,
Wines, Liquors & Cigars
Ballantyne's Pale Extra Lager
Beer on Draught.
Trolley Cars stop at the door.

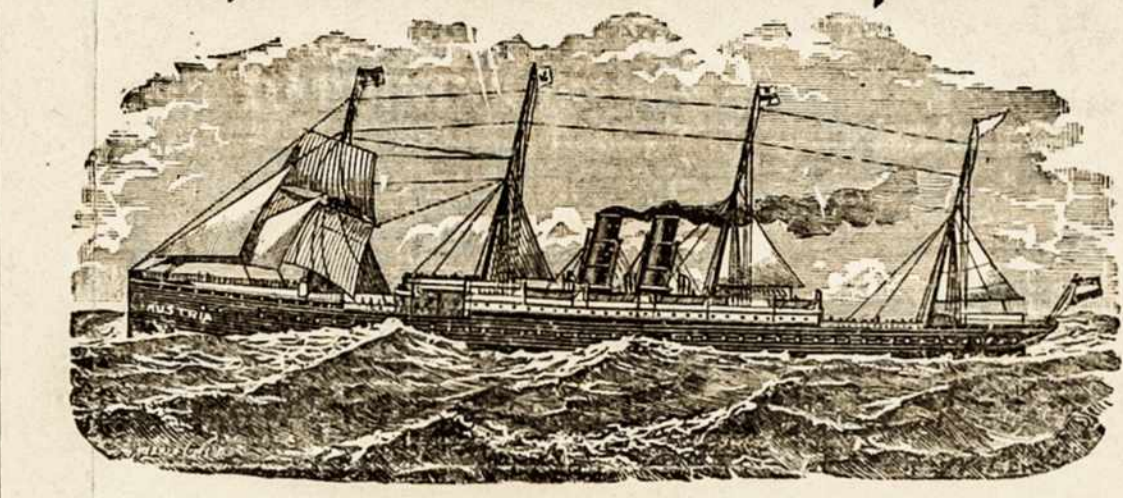
Lietuviai eikite paragaut alaus ir likierių į
Central Hotel
kur yra
August Hoff, Prop'r.
Kurai sustoja ties patim salionu.

James Brown
Pardavėjas
VYNO, LIKIERIU, IR CIGARU.
PUIKIAUSIA VIETA
dėl užzeigos ant kampo
WALL & FRONT STS.

S. MARKAUCKAS
—neseniai pirk—
Salionas,
pertai, žinote, jog kaip naujas biznieriūs nesigali savo gardaus aluceio ir turkiszkū cigaru. Visi eikit pas savą ant 315 E. Centre str. Shenandoah, Pa.

Wanted—An Idea
Who can think of some simple thing to patent? Write JOHN WEDDERBURN & CO., Patent Attorneys, Washington, D. C., for their \$1.50 prize offer and list of two hundred inventions wanted.

Povilas Obiecupas

vienatinis lietuviszkas pinigų-siuntėjas; siunczia pinigus į visas dalis svieto; į Europą ir t. t. ir pinigai buna kuogreicziausiai iszmokėti per banką. Lietuviai visi privalo eit pas savo viengentį, o ne pas kokį ten žydą prigavėją. Gyvenanti toliaus nuo Pittsburgh'o gali pasirodavo per laiszką, įdėdami paczinį ženklelį už 2 centu, o gaus broliszką rodą. Taip-gi parduoda ir laivakortes ant visų kelių į visus dalis svieto.

Offisas (kantoras)
P. Obiecupas
1012 CARSON STR., PITTSBURGH, PA.

LIETUVISZKAS

KRIAUCZIUS steliuotus siutus pasiuva tikt už \$14 mažiausios prekės, eina iki \$40, o kelines nuo \$3 iki \$18.

daru s i u t u s pigiausiai kaip visur ir darbas buna atliktas kuopnikui; siai, Pasiskubikit broliai! aplaikiu naujų materijų isz fabriko, ką dar nė vienas kriauczius neturi, padarysiu puikiai ir pigiai savo broliams Lietuviams, tikt n' užmirszkit atsilankit pas manę, o už ką nesigalėsit.

Adomas Pauliukaitis
2713 Penn. Avenue, Pittsburgh, Pa.

VYRAI! VYRAI!

Kas į Cleveland'ą atkeliausit, Pas Olszinską visko gausit — Szaito alaus, geros arielkos Ir kvepeneczzių cigarų....

Ateik, broli, pamatyti Ir to visko pabandyti. Turiu puikiausią restauraciją isz visų Cleveland'o lietuvių Su guodone

Nikodem As Olszinskas,
825 St-Clair str., Cleveland, Ohio

Tikrai gryna
Altoriaus Vyna
— GAUSITE PAS —
BARNSTON Tea Co.
6 BARCLEY STR.
New York'e.
Importuoja jie visokias arbatas, kava ir vyna.

Ar nereikia siuto?
Jei kas norėtųmet užsiorideriuoti siutą, ateikit pas manę, o nesigraudisit. Pataisius namą, vel galiu patarnaut savo broliams. Turiu visokių sztopų materijos, dar pargabentos priesz uždeįimą tarifos, delto galiu pigiaus, kaip kiti, padaryt. Ateikit pas
J. Miedaži
170—172 S. Main str.
Shenandoah, Pa.

J. Czepukaitis
LIETUVISZKAS GRABORIUS pamsduoda arkliaus del pasivežimo, karietos del veselijų, szermenų ir kriksztynų. Taipgi turi visokių grabų ir pigiausiai palaidoja numirusius. Adresas:
313 E. CENTRE STR.
SHENANDOAH, PA.

Parsiduoda salionas.
Parsiduoda puikus salionas, o visai nebrangiai. Kas norėtų pirkti, tegul ateina pažiurēt pas
Jona Raczkaucka
115 N. White str.
Shenandoah, Pa.

AR ŽINAI KĄ?
Antanas Daniseviezia
savo naujame name ant
630 W. Centre str.
Mahanoy City, Pa.
Laiko geriausią sztorą ir salioną.
Atsilankyk! patyrsi, kad tai teisingas ir geras žmogus.

— PAS —
J. P. Williams & Son
Pigiausiai nusipirkt - FURNISZIUS, PIJANUS, VARGONUS IR SIUVAMAS MASZINAS.
13 N. Main, Shenandoah, Pa.

R. A. Davenport
Parduoda visokius PECZIUS, kukninius ir del szlumos, Taipogi pataiso kukninius stogus ir užlaiko visokius daigtus reikalingsus prie kuknios.

R. A. DAVENPORT,
27 S. Jardin str Shenandoah, Pa.

JEI NORI GAUTIGERĄ DVIRATĪ (BAISIKELI) už pigią prekę, eik pas
D. FAUSTA in jo ofisa
— ANT —

120 S. Jardin str. Shenandoah, Pa.

Pas jį gali apsaugoti (insziuryti) savo namus nuo ugnies. Jis perstato geriausias, isztikimiausias ir seniausias Amerikos apsaugojimo kompanijas. Apsaugoja nuo ugneles jau daugelis metų

Dr. Y. M. HAMILTON
buves Miners Hospital, 'eje Ashland'e. Gyvena 115 N. Jardin str. Shenandoah, Pa.

DR. P. F. BURKE
geriausiai gydo visokias ligas Gyvena
30 E. Lloyd str. Shenandoah Pa.

„RYTAS“
nedėlinis szelmyniszkas laikrasztis Waterbury Conn.
RYTAS kasztuoja ant metų tiketel. \$1.00
Kiekvienai krikszczioniszkai szelmynai naudinga jį iszsisraszyti.
Antraszas:
Rev. J. Zebris,
34 John str. Waterbury, Conn.

R. Dabb
Geriausias Shenadorij fotografas; nutraukia paveikslius kokio nori formato, nuo mažiausio iki formatui portreto. Puikiai nutraukia ir nebrangiai.
29 1/2 W. Centre str. Shenandoah Pa.

Naudokites!
Gavan szviezią transportą ražanczių, lietuviszkų szkaplierių, abrozelių, kryželių, mentelikių ir t.t. Užeikit pažiurēt.
Tamas Križenauckas
103 E. Lloyd str. Shenandoah, Penna.

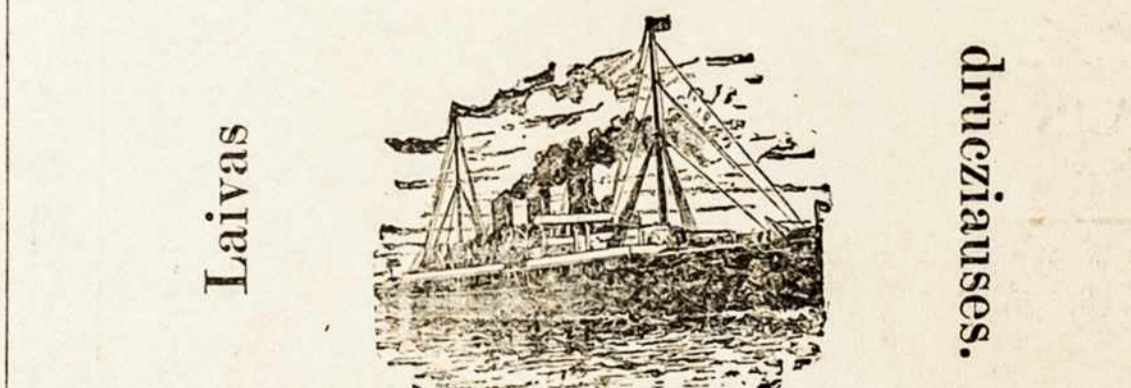
GERIAUSIAS LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS
ADOMAS BUJAUCKAS.
Persikraustė į savo naujus namus ant
307 W. Coal str. Shenandoah, Penna.

PAS
Juoza Miliaucka
308 W. Centre str. Mahanoy City, Penn'a.
galima pirkti kuopigiausiai laivakortes ant geriausių laivų.
Prie tam leidžia pingus tiesiog in Lietuvą, Russiją, Lenkiją ir kitas visas Europos szalis. Taipgi laiko užzeigą, kur kiekvieni Lietuvis gaus gerą priėmimą ir rodą.

DIDIS ATIDARYMAS SVIETO
Skrybeliu ir Kepuriu dirbtuves
ANT
First str. [Dolain's block]

L. NISNEVITZ, Prop., ties Broadway ir South Park Str.
Asz iszdribu viską pats ir parduoda už pigią prukę. Ateik ir nepralėsk toki didelio iszpardavimo szia nedėlia.
SKRYBELIU IR KEPURIU ISZPARDAVIMAS.
Vyrų Derby skrybelė 74c. verta \$1.25.
Geriausios juodos ir rudos. . . . . 98c.
Juodos Derby skry. \$1.15c. kitur \$2.00
Dalliausios vyriszkos kepurės visokių kainų. \$1.74
Juodos ir rudos Fedora skrybelės szia nedėlia. . . . . 98c.
Juodos ir rudos Fedora skrybelės 79c.
36 tuziniai vaikiszkų kepurų sc. kožna.
18 tuzinių dailių raudonų ir melnyų kepurų. . . . . 18c. kožna
36 tuziniai melnyų Galf kepurų po 9c.
18 tuzinių vaikiszkų kepurų po 21c.
150 tuzinių vyriszkų melnyų Galf kepurų po. . . . . 19c.

Banka Bischoffo
uždėta 1848 metu
name Staats-Zeitung, prie užvažiavimo ant Brooklyno tilto, prieszai City Hall New-Yorke
— O —
Siuncziamė pinigūs į visas dalis svieto pigel, saugel ir greitai

Iszduodame Szipkortes (laivakortes) ant greicziausių garlaivijų ir kraju važiuojantiems ir iszsiuncziamė szipkortes dėl atvažiavimo isz krajaus į Amerika, Bankoje savo visados laikome daugybe pingingu del iszmainymo, kaip tai: Maskolijos rublių, Vokietijos markių, Austrijos guldenų etc
Dėl artesnės žinios raszyk į
Bischoffs Banking House
2 Centre str. (Staats-Zeitung Building, New-York)
Nedėloje Banka atvira nuo 10 iki 12 advynai.

8c
c
9c
50
15
40
c.
c.
98
48
98
50
c
49
pi-

G A R S O spaustuvej jau issejo isz spaudos

Žemaicziu VYSKUPYSTĖ

Svarbiausias istoriskas veikalas mūsų literaturoje, parašytas garsaus vyskupo Motiejaus Volonczausko. Iszleista kasztais kunigo V. Matulaiczio. (II spaudinimas).

Yra tai didelė kniga 248 puslapiu Parsiduoda tik po \$ 1.

Daugiaus perkantiems nuleidžiame daug pigiaus. Skubikitės iszraszyti tą knigą, kuri bus pagroziniu jums namu.

Kożnas taip sako.

Cascarets katarizskos cukerkos, dyvniavusias iszradimas szio amžiaus, yra gardžios ir palaigvinancios skanuma, daro labai gerą įtekumą ant inkstu, abelna vidurių, perczystija žmogaus kraują, panaikina perszalimą, iszgydo galvos skaudėjimą, karsztligę ir užkietėjimą vidurių. Nusipirk bakskų C.K.C. ir pamėgink jas szgiedien; 10, 15, 50 centų, visų aptiekorių gvarantuojama. 240

BROLIAI MARK

428 South str. Philadelphia, Pa. Krautuvė degtinės, vyno, likerio.

Klaudami apie prekes raszykit pas pirmąjį agentą:

Dr. Julian Czupka
5129 Malcolm str. Philadelphia, Pa.

ANTANAS KALCZINSKAS

geras ir teisingas vyras laiko mainieriu **HOTELI** ANT **KETVIRTOS** (Fourth) Street Minersville, Pa.

J. M. SCHAFER. Laikau didelę krautuvę importavotų VYNO, LIKERIU, pargabentų isz Europos, taipgi užliakau visoki ALU, kur gali gaut buteliais ir buczkutėmis, užliakau klerkių lietuvių. **JONA BARDZILAUŠKA.** Neuzmirskit atisizaukt po adresu: 1109 Carson str. South Side Telephone 41 — Pittsburgh, Pa. (15-5-97)

Antanas Galinis.

Smaglausia vieta del užteigos, jo gėrymų nerelik nė girt, nes jie patys giriasi. O žmogus melius ir prietelis bedoje Planberj žemiau Readingo geležinkelio

L. Altman

604 S. 3-rd st. Philadelphia, Pa. Krautuvė cigary, papirosų maskoliszkų ir ruskių tabakų. Cigarai nuo \$12.00 iki \$65.00 už tukstantų. Raszykit pas garsų agentą:

DR. J. CZUPKA

5129 Malcolm st. Philadelphia, Pa.

New Poin HOTEL

RESTAURANT

333 Trumbull st., ties Elizabeth Porth'o dypu (geležinkeldvariu), Elizabeth, N. J. Importuoti ir naminiai gėrymai ir cigara i. Kambarius pamsamdoma ant dienos ir nedėlios.

Johh A. Koklenberger manager.

W. D. WOLFSKEIL

Yra tai geriausias advokatas visam mieste. 225 Broad str. Elizabeth, N. J. Vakarinis offisas 141 First street.

Vienatinis lietuviszkas SALIUNAS

M. Jokubaucko

315 Hudson Ave. Brooklyn, N. Y. Užlaiko puikių szaltų alų, degtinę tikra ruginę, o cigarai su kvėpiancziu dumeliu isz pa czios Turkijos.

Jeigu sziczia atkeliausi, Tai pas mane viską gausi!

CANDY CATHARTIC Cascarets

CURE CONSTIPATION

10¢ 25¢ 50¢

REGULATE THE LIVER ALL DRUGGISTS

ABSOLUTELY GUARANTEED to cure any case of constipation. Cascarets are the Ideal Laxative, never grip or crine, but cause easy natural results. Sample and booklet free. Ad. STERLING REMEDY CO., Chicago, Montreal, Can., or New York. 217

ONE GIVES RELIEF.

Don't Spend a Dollar for Medicine until you have tried

RIPANS TABLETS

You can buy them in the paper 5-cent cartons Ten Tabules for Five Cents.

This sort is put up cheaply to gratify the universal present demand for a low price.

If you don't find this sort of

Ripans Tabules At the Druggist's

Send Five Cents to THE RIPANS CHEMICAL COMPANY, No. 10 Spruce St., New York and they will be sent to you by mail; or 12 cartons will be mailed for 45 cents. The chances are ten to one that Ripans Tabules are the very medicine you need.

Geriause ir szvieziause mesa

Juoza JUDJCKA

19 W. Oak str. Shenandoah, Pa.

Lietuvizski kumpiai ir deszos kuonopigiausia. (27 ir 28)

R. H. MORGAN,

Dirba visokias SZARFAS, KEPURES, KARUNAS, KARDUS, DRABUŽIUS IR T.T.

DEL LIETUVISZKU DRAUGYSZCIU Raszikite, o mes atsiųsim, ant paziuros kukardas ir kepures.

Figlausia vieta visoj Amerikoje! 23 N. Main str. Shenandoah Pa.

GERIAUSIA Aptieka

Minersville'je, Pa.

Gali gauti visokių dalykių toaletui. Liekarstvos — vaistai kuogeriausiai padaryti.

Beach'o aptiekoje

Dr. W.J. Beach, savininkas

OFISAS: NAMEJE ant 4th & SUNBURY STR.

KNIGA MONU.

NEBUTINAS DAJKTAS Lietuviszkoje kalboje!!

Kas galejo tikėtis kad lietuviszkoje kalboje pasidredu tokie kniga kurioje wys s slaptiles naujimo butu. adengios del wysa? Senoves žuones vadino monibus ragaucia, ir monibus monu su pagialba piktos dvasos, da ir szondien dūm, eilia ir iranda tū kiu ka taip mislije ir szniok. Girtočiamas uverkar t kuo pasu kas pasidredu davoš kad wysa. manū utas ir iznuojimū pejiu ir u okstū. Delogi tiriaciamas iszradū wyska ir nu senoj gūi žuona ir dāvianū kniga isz kurios ložins gal bet monibus. Toje knigoje talpi masy daugiau kaip isz mias akiva pamokimū ir isz 50 abrozūnū parolancziū gūna. jeziciej kaip apseytie ir isz savū užlotes iszradū. Toi kniga ir crucej ir puikiej in angliszka anekla abdarita su aukso. atspaudū ant aldarū, ka zuoja tyktat. T jigi turū ant pardavimū wysokiu dajktus ir reikaligus prietaisus pūmū be kuriū apsiēt negali. Prieg tam turū krautuvia wyska kniga k kos tyktat lietuviszkoje kalboje iszradū. Turū maszinukies del drakavimo gramatū ir t t. Tujki popiera del raziūmo gramatū su dailon kvietkūm ir drukavotūm pasveikini anis. Tuzins tokios popiros su dailis kopertais krszū ja 35c. isz tuzina \$1 00 Turū del žumunes juokingū kvietka, kury, kada duodi pavuožiū, izisizka wan duo ir padaro dang juoku. prekie 25c.

Kas iz dydeles fotografijos noretu turet daugiau mažu. t egul asimeze dydla, isz tosios trumpam laikie padarisū 100 mažukiu ir nusū u \$ .25c.

Norintiem dažnot ape wysokies knigas arba kitokius dajktus ir ozones, po ap turimū 2 centines mar kies tuojau iszancziū drukuotos katalogos. Adresas in mas ne szitok:

JOSEPH MATUTIS,

287 Wythe Ave., Brooklyn N. Y.

K. Radzevicius

RESTAURACIJA.

Tris syk ant dienos karszi užkandžiai o teip visada szalti už lyka. Geriausi ir pigiausi pietus, viskas szviežia: cigarai alus oimos kliasos.

KRAUTUVE

Peipgi netoli nuo saliuo visoki tavorai szviezi ir parduda ka no pigiausiai. Priegtam kożnas lietuvis ras szirdinga roda kiekvienam reikale.

O ir pinigūs maino ir siunczia iu LIETUVA ir in visas lalis svieto.

121 ir 117 E. Centre str,

[36 ir 9] SHENANDOAH, PA

Vincentas Domanski

REAL ESTATE BROKER

2023 N. 2nd Str. Philadelphia, Pa.

turi geriausia agenturą, pardavineja laivakortes, apsaugoja nuo ugnies ir maino pinigūs ir siunczia i Se ną tėvyne, perka ir parduoda namus ir visokius reikalus atlieka kuoteisingiausiai.

Nori siusti kam laivakortę? Nori pinigūs iszmainyti? apsaugoti nuo ugnies ir isziuryti bažnyczia, namus, daigtus? Nori padaryti rejentaliszkus rasztus? Norite nusipirkti geriausius lotus Philadelphijoje ir Camdene?

O gal nori sukalektavoti randą? ar pinigų pasiskoljti? Tai eik pas

Y. Domanski

ir pasidžiaugsi, jog suradai gerą, teisingą ir iszmintingą žmogų. Tik nepamirsk;

2023 N. 2nd str. Philadelphia, Pa.

HOTELIS

arba geriausia užeiga del darbinų ar szelp žmonių. Kurie nor szj bei tą daszinotie ir szalto alu czio taure iszgerit ar cigarų parukyti, atekite pas:

12 NORTH HANCOCK STREET, WILKES-BARRE, PA.

Juoza Daukszi.

DIDELIS ISZPARDAVIMAS PAS

S. Parnes, 225 Second Street.

Gero muslino 1 jardū ploczio 5 c. už jardū kurs vertas 7 c. Geriausių evilikų visokių kainų 12 c. už jardū, verta 18 c. Geros vilnonės materijos ant dresnių dubeltavo ploczio, naujausios mados 29 c. už jardū, verta 50 c.

Ir szimtai kitų visokių tavorų už pamestiną prekę.

DIDELIS ISZPARDAVIMAS VISOKIU APAUTUVU.

Dailus beibių czeverikucziai, verti 25 c., už 15 c. Vaikų czeverykai geri ir druti, verti 65 c., už 39 c.

Dailus moterizski audekliniai czeverykai už 98 c., verti 150 c.

Druti darbiniai vyrų czeverykai už 99 c., verti 150 c.

Virizski szventadieniniai szeverykai \$ 1.25, verti \$ 2.00.

Nepralei skite progos užezedyt pinigūs.

Neuzmirskit vieta.

S. PARNES,

225 Second st. Between Bond & Pine str. Elizabeth, N. J.

GERIAUSIA UŽEIGA pas

J. ANCEREVICZIU

202 S. Main st. Shenandoah, Pa.

Nagi vyrai pas savo brolij lietuvinika ant szalto alaus! isz Prancijos sznapso ir turkiszki cigaru! Užekit, o nepasigaleisit. [37 ir 19]

Dvi vienatines Aptiekos

kur galima susiszekēt lietuviszka, nes Jurgis Murautskas, lietuvis, ten randasi, per ką galima gaut brolizzką rodą pas jį po tokiu adresu:

P.C. Schilling & Co.,
2801 & 2401 Penn. Avenue, Pittsburgh Pa.

DIDZIAU SIA

Lietuviszka RESTAURACIJA

Geriausi gerymai, užkandžiai uždyka nū ryto iki 12, ir nuo 8 vakar iki 12. Turj visokiu kuogeriausiai padarytų valgių kepsnių, osterių ir t. t.

Smaglausia vieta del užteigos. Yra puiki salė kurioj stovi net 9 biliardai Priegtam da kiekvienu dailia primā ir roda reikale duoda.

M. KUPCZINSKAS ir

P. PASKEVICZIUS

Kampus Main ir Oak ulicziū, SHENANDOAH, PA.

PATENTS

quikly secured. FEE DUE WHEN PATENT OBTAINED. Send model or sketch with explanation for free report as to patentability. 48-PAGE BOOK FREE. Contains references and full information. Apply for SPECIAL OFFER. H. B. WILLSON & CO., Patent Lawyers, Le Droit Building WASHINGTON, D. C.